

overleg en met toestemming der Directies der Stoomvaartmaatschappijen „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” wordt dit blad te Port-Said onder de passagiers persoonlijk gedistribueerd en ligt bovendien ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang

Overzicht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 VERLICHTINGENDIENST: TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
 worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te DJOKDJA, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %.

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garanderen wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: Hoofdbesturs- en Alg. Vergader. — Voor- dracht over de Wajang. — Het Nut van Handen- arbeid. — Het Kon. Ned. Aardrijksk. Genootschap. — Jubileum-Uitgave. — Nieuw Schema voor den Volksraad. — Ingezonden. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inlandsche Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur- Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemden. — Mededeelingen — Mutaties van 30 Mei tot 6 Juni 1923.

Voor de Tropen
 is het beroemde merk
„His Master's Voice”
 GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCHINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAENS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
 De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.
 ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
 Agent der Gramophone Comp. Ltd.
 PASSAGE 46 TEL. H. 3778

HOOFDBESTUURSVERGADERING der Ver. „Oost en West”, te houden op Zaterdag 9 Juni e.k., v.m. ten 11 uur, in het Zuid-Holl. Koffiehuis, Groenmarkt, Den Haag.
 Agenda:
 Bespreking punten van behandeling Algemeene vergadering.
 De Secretaris,
 VAN DER BRUGH.

ALGEMEENE VERGADERING der Vereeniging „Oost en West” op Zaterdag 9 Juni e.k. des nam. ten 2 uur in het Zuid-Holl. Koffiehuis, Groenmarkt, Den Haag.

PIERRE MATVELD
 COIFFEUR POUR DAMES
 Nouveauté Parfums espagnols
 „Nizurgia”
 PASSAGE 13 - LA HAYE - TEL. 1606

Maakt Uwe tochten en reizen op een
Harley-Davidson
 's werelds eerste Motorrijwiel
 en gij zult van Uwe vakantie de aangenaamste herinneringen bewaren

- Punten van behandeling:
1. Opening.
 2. Notulen (zie K. W. No. 31 van 3 Augustus 1922).
 3. Jaarverslag; Rekening en Verantwoording 1922 met uitgebracht rapport der Commissie van Verificatie; Begrooting 1923 (zie K.W. No. 20 van 17 Mei 1923).
 4. Benoeming Commissie van Verificatie Rekening en Verantwoording 1923.
 5. Voorziening vacatures H.B.
 6. Koloniaal Weekblad

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

J. HORNMAN & ZOON
 TAXATEURS
 Groot Hertoginnelaan 252 - Den Haag
 Telefoon M. 391.
 In- en Verkoop-Bureau van geheele en ged. van Inhoedels

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Firma A. NIJLAND - Almelo
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
levert U doelmatige
UITZETTEN EN UITRUSTINGEN

Wij leveren ook bij elke hoeveelheid
BED-, TAFELINNENS, HUISSH. GOEDEREN, ENZ.
Zichtzendingen ook naar de Tropen op iedere
aanvraag franco.

F. B. SCHOEMAKER
WESTEINDE 29 DEN HAAG TEL. H. 3852

Engelsche Kleermakerij
... Bontwerkers ...

**Complete Militaire
Indische Uitrustingen**

BESCHIKBAAR.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN

Eenig adres: **Koninginnegracht 1°.**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

7. Voorstel Apeldoorn betreffende contributies en afdracht gelden aan H.B. met praec-advies van H.B.
 8. 25-jarig bestaan der Vereeniging „Oost en West“ 3 Mei 1924.
 9. Bespreking plaats volgende Alg. Vergadering.
 10. Rondvraag en sluiting.
- De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Voordracht over de Wajang.

Op verzoek van „Boeatan“ zal de hier met verlof vertoovende heer **A. J. H. van Leeuwen** op a.s. Woensdag 13 dezer, ten 8 uur n.m., in het gebouw De Ruyterstraat 67, Den Haag, een voordracht met kunstbeschuwing houden over het Javaansche wajangspel, waarvan hij een speciale studie heeft gemaakt.

Toegang voor alle belangstellenden tegen f 0.25 per persoon.

Het Nut van Handenarbeid.

In het schoolgebouw Paulus Buijssstraat 51, Den Haag (bij Prins Mauritslaan, te bereiken met Lijn A en 14) wordt van 2 tot en met 10 Juni een tentoonstelling gehouden, welke een overzicht geeft van hetgeen aan de openbare lagere scholen aan handenarbeid wordt gedaan, in verband met de invoering van het „Algemeen Leerplan“.

Deze tentoonstelling is kosteloos toegankelijk op werkdagen van 10 tot 12, van 2 tot 4 en van 7 tot 9 uur en op Zondagen van 2 tot 7 uur, terwijl er dan altijd iemand aanwezig is tot het geven van verlangde uitleggingen.

De lezers van dit weekblad, die deze belangwekkende tentoonstelling nog niet bezochten, zijn dus nu nog juist een paar dagen daartoe in de gelegenheid en moeten die vooral niet verzuimen, want allen, die haar zagen, zullen 't met ons eens zijn, dat er veel uit te leeren valt, ook met het oog op Indië.

Toen nu, zoovele jaren geleden, op Java de Dessascholen werden ingevoerd, hebben wij er, hier en elders, met klem op gewezen, dat het innig jammer zou zijn, zoo bij dat eenvoudige onderwijs in rekenen, schrijven en lezen aan de landskinderen ginds de handenarbeid werd uitgesloten. Van autoriteiten kregen wij toen o.a. ten antwoord: „Waar hier in Nederland nog maar alleen op eenige bijzondere scholen onderwijs in handenarbeid gegeven wordt, behoeft dat in Indië zeker niet ingevoerd te worden.“ Dit was o.i. verkeerd ingezien, want waar men iets nieuws sticht, i.e. het dessa-onderwijs, moet men het zoo goed mogelijk doen.

Anderen wierpen op, „dat daartoe in Indië geen leerkrachten te vinden zijn.“ Ook dit was o.i. slecht gezien, daar juist onder eenvoudige, maar handige dessalieden overal wel een man of vrouw te vinden zou zijn, die de kunst verstaat aardige en tegelijk nuttige dingen te maken, wat door de kinderen afgekeken zou worden, al waren het maar *koekoosan-* of *keloepat-vlechtsels*.

Ook werd eenzelfde uitvlucht, als vroeger hier te lande, gehoord, „dat het leerplan met lezen, schrijven en rekenen reeds overladen was.“ Wij zeggen: *juist* daarom zou van die vakken iets af moeten en *handenarbeid* daarvoor in de plaats.

Thans is handenarbeid als facultatief vak in de Nederlandsche wet op het Lager Onderwijs opgenomen en in het nieuwe leerplan voor de Openbare Lagere Scholen in Den Haag de handenarbeid (voor jongens) naast de handwerken (voor meisjes) geplaatst. Zal Indië nu spoedig volgen?

Liever dan nog eens terug te komen op onze vroegere betoogen, geven we hier het een en ander weer uit de zoo praktisch filosofische rede,

j.l. Dinsdag door Prof. J. H. Gunning Wzn. gehouden voor de afdeling 's-Gravenhage van de „Vereeniging tot Bevordering van het Onderwijs in Handenarbeid“. Deze zeide o.m.:

„Als men al 30 jaar ijvert voor handenarbeid, waarom men wel eens mistroostig altijd hetzelfde te moeten zeggen. Maar het feit b.v., dat de gemeente in Den Haag een tentoonstelling organiseerde, is toch ook weer een verblijvend teken.

Tegenover handenarbeid is nog altijd veel misverstand. Zulk een punt van misverstand is het begrip over den invloed van den handenarbeid op den geestelijken ontwikkeling. In onzen tijd is er veel strijd tegen het intellectualisme. Beteekent dit, dat we strijd moeten voeren tegen het intellect? Moeten de menschen dom blijven? Niemand kan beweren, dat we het intellectualisme beneden moeten halen. Maar de tegenkanting gaat te wust of onbewust, tegen het eenzijdige intellect. De wisseling tusschen geestelijken en lichamelijken arbeid frischt op. Aan de andere zijde maakt geestelijke arbeid lichamelijke moe. Deze beweging is benedenwaarts en duidelijk te merken. Minder duidelijk waarneembaar is echter de opwaartsche gang, maar die is er wel degelijk ook. Wel propageert men sport en gymnastiek als lichamelijke opvoeding, maar men hoort nooit vernemen, dat sport en gymnastiek en ook de technische vakken op school het intellect verhoogden. Men heden ten dage sport of gymnastiek propageert, denkt men alleen aan de grovere bewegingen van de armen en beenen, van de spieren. Niet alle spierbewegingen hebben echter dezelfde intellectuele betekenissen. Vooral de bewegingen van de hand zijn hoogst belangrijk. De mensch onderscheidt zich van andere dieren door zijn intellect. Het is de hand, die den mensch in staat stelt zich intellectueel boven het dier te verheffen. En dieren, die een lichaamsdeel hebben, dat een hand lijkt, blinken boven de andere uit. De zoolg geeft aan, dat de hand onmisbaar is om het intellect te ontwikkelen. Dat zien we ook bij de ontwikkeling van het menschenlichaam. Het jonge kind ontwikkelt eerst het eerst lichamelijke, om te komen tot het geestelijke. De top van den berg ligt nu eenmaal niet aan de voet. Het pasgeboren kind kan alleen maar zuigen en schreeuwen. Verder heeft het vele mogelijkheden, die het nog moet leeren begrijpen. En dat ervaringsmaterieel wordt opgehouden uit beweging, spierbeweging door middel van de zintuigen.

Alle zintuigen zijn echter voor de geestelijke ontwikkeling niet van gelijke waarde. Het lijkt of oog en oor de eerste plaats innemen. Zelfs de taal bewijst dat. Bijna alle beeldd spraak komt voort uit de waarnemingen van oog en oor. Maar eigenlijk zijn ze niet essentieel. Aan den aanvang staat het handgevoel, de tastzin. Dit is de grootste verdienste van Montessori, dat zij er op den tastzin heeft gewezen. Vroeger namen we aan, dat we vijf zintuigen hadden. Thans weten we, dat we er minstens zes hebben.

Prof. Winkler spreekt van spiergevoel, waardoor het mensch bericht wordt over den momentalen stand van zijn lichaam. Wanneer men zijn hand op den rug houdt, weet men toch hoe de stand van de vingers is. Moge de tastzin op lateren leeftijd overschaduwd worden door andere zintuigen, het spiergevoel blijft den mensch in de geheele leven bij. Het spiergevoel is: economisch. Het spiergevoel maakt het mogelijk, dat een mensch bij een beweging leert alleen die spieren te gebruiken, die noodig zijn. Dat zijn meest heele kleine spierbewegingen, die niet verstandelijk te leeren zijn. Het spiergevoel leert ons alleen doen ervaren. En iedere verovering van dat spiergevoel gaat met een goed lustgevoel gepaard. Het heerlijke gevoel van het gaat, het lukt.

We moeten uitscheiden met zulk een scherpe schiedingslijn te trekken tusschen lichamelijke en geestelijke bekwaamheid. Het is niet waar, dat een kind, dat handig is, maar niet leeren kan, werkelijk dom is. In elk onderdeel van zijn handenarbeid zit hersenarbeid. Dat kind is in zijn soort knap van aanleg. Maar wij hebben wij geen waardcijfers daarvoor op zijn plaats gezet. Dat is de zaak. De traditioneele school is verbaasd onpsychologisch. Jan Ligthart, onze grootste opvoedkundige, noemde haar een verdommingsinstelling.

In aansluiting hiermede zouden wij kunnen zeggen, dat het Javaansche kind, dat vroeger uit zichzelf, uit zijn aard, gaarne knutselde, beslist achteruit zal gaan, nu op de school alleen waarde wordt

*) Zou dit niet de reden zijn, waarom de Indonesiërs, die handenarbeid zelfs tot hooge kunst hebben opgevoerd, nu zoo vatbaar blijken voor het intellectuele, dat wij hun beginnen te geven?

**ERNEST CASSUTTO
TANDARTS**
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Assistent: A. LATERMANN, Tandarts

Prins Mauritsplein 3
Telefoon SCH. 61 (Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuren: alle werkdagen 9-11 en 1-3
LAGE VASTE tarieven

BEROEPS-LEERAARS UIT ENGELAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN

SCHOOL OF ENGLISH

Geleenstraat 118
Weteringkade
DEN HAAG

UITELIJDEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGELSCH TAAL

MIDDELBARE TECHNISCHE SCHOOL Thomsonlaan 92 'S-GRAVENHAGE

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het Kon. Staatsdiploma voor Machinisten, tevens opleiding voor Opzichter b. d. Staatsspoor in Ned.-Indië met diploma der school, akte Wiskunde en Machineteekenen en Opzichter van den Waterstaat.

INTERNAAT EN EXTERNAAT
Vele referentiën — Spoedige aanmelding

DAG- EN AVONDLESSEN
Spreekuren van 12-2.30 en van 6-8 uur

Nieuw Schema voor den Volksraad.

Het volgend schema voor een nieuwe wijze van samenstelling van den Volksraad werd onlangs door den Gouverneur-Generaal bij den Volksraad ingediend:

§ 1. De Volksraad bestaat uit één lid tevens voorzitter en 60 leden. Van deze laatste behoort de helft tot de inheemsche Nederlandsche onderdanen-niet-Nederlanders, 5/12 tot de Nederlanders en 1/12 tot de uitheemsche Nederlandsche onderdanen-niet-Nederlanders.

§ 2. Het lid tevens voorzitter wordt door den Koning benoemd.

Verkozen worden 20 inheemsche Nederlandsche onderdanen-niet-Nederlanders, 15 Nederlanders en 3 uitheemsche Nederlandsche onderdanen, niet-Nederlanders.

De overige leden worden benoemd door den Gouverneur-Generaal.

§ 3. De te verkiezen 20 inheemsche Nederlandsche onderdanen, niet-Nederlanders, worden afgevaardigd door de navolgende kieskringen tot het achter elk daarvan te vermelden aantal:

Kieskring	Aantal afgevaardigden
I. Kieskring West-Java	3
II. Kieskring Midden-Java	3
III. Kieskring Oost-Java	4
IV. Kieskring Vorstenlanden	1
V. Kieskring Zuid-Sumatra	1
VI. Kieskring Menangkabau	1
VII. Kieskring Bataklanden	1
VIII. Kieskring Oostkust van Sumatra en Riouw en Onderhoorigheden	1
IX. Kieskring Oost-Borneo	1
X. Kieskring Celebes	2
XI. Kieskring Molukken	1
XII. Kieskring Bali en Lombok	1
Totaal	20

Kieskring I omvat de gewesten Bantam, Batavia, Preanger Regentschappen en Cheribon en na de invoering van de bestuurshervorming de provincie West-Java;

II de gewesten Pekalongan, Semarang, Banjoemas en Kedoe en na invoering van de bestuurshervorming de provincie Midden-Java met uitzondering van de Vorstenlanden;

III de gewesten Soerabaja, Madoera, Madioen, Kediri, Pasoeroean en Besoeki en na invoering van de bestuurshervorming de provincie Oost-Java;

IV de gewesten Soerakarta en Jogjakarta;

V de gewesten Lampongsche Districten, Benkoelen, Palembang, Djambi, Banka en Onderhoorigheden en Billiton en na invoering van de bestuurshervorming de provincie Zuid-Sumatra;

VI het gewest Sumatra's Westkust;

VII het gewest Tapanoeli;

VIII de gewesten Oostkust van Sumatra en Riouw en Onderhoorigheden;

IX het gewest Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo;

X de gewesten Menado en Celebes en Onderhoorigheden;

XI de gewesten Amboina en Nieuw-Guinea;

XII het gewest Bali en Lombok.
(Vgl. toelichting § 8).

§ 4. In de in § 3 vermelde kieskringen, met uitzondering van IV, zijn kiezer voor den Volksraad de inheemsche Nederlandsche onderdanen, niet-Nederlanders, die lid zijn van de Locale Raden.

Na invoering van de bestuurshervorming zijn kiezer in de kieskringen I, II en III de inheemsche Nederlandsche onderdanen, niet-Nederlanders, die lid zijn van regentschaps- en gemeenteraden; in kieskring V de tot evengenoemde bevolkingsgroep behorende leden van afdelingsraden of van de thans bestaande locale raden, voor zoover die gehandhaafd zullen zijn. (Vgl. toelichting §§ 5 en 8).

§ 5. In de kieskring Vorstenlanden wordt een

recht aan zijn leeren van rekenen, schrijven en... Maar gelukkig begint 't ook in dit opzicht in Oosten te dagen. In verband met de door mevrouw Resink in April j.l. voor „Boeatan” gehouden lezing, werd er reeds met groote ingenomenheid gewezen op het z.g. „Adolphisme”, naar aanleiding van de welgeslaagde pogingen van den onlangs bij het Inlandsch onderwijs, den heer... om ginds lessen te doen geven in handen van, welk streven gelukkig thans ook van hooft gesteund wordt, zoodat het, naar wij durven hopen, langzamerhand meer en meer en in de wijder kring doorgevoerd zal worden ten algemeenen bate.

Zij, die het streven van „Boeatan” met belangstelling, met geld of met arbeid bevorderen, werken ook vanzelf mede deze richting heen te sturen.
G. v. B.-T.

Kon. Ned. Aardrijksk. Genootschap.

Zaterdag 2 Juni had in het Stedelijk Museum te Amsterdam eene buitengewone ledenvergadering plaats, ter herdenking van het 50-jarig bestaan van het Genootschap.

De vergadering werd bijgewoond door Z. K. H. Hendrik, de Ministers van Onderwijs, K. en van Koloniën en van Oorlog, den Commissaris van Koningin in N.-Holland, den Burgemeester van Amsterdam.

De Voorzitter van het Genootschap, de heer Th. A. Delprat, hield de feestrede, waarna Dr. Albert Kruyt een wetenschappelijke voordracht hield: „Over de steencultuur van Midden-Celebes.”

Na afloop daarvan bestond gelegenheid het Bezoek aan het Genootschap geluk te wenschen. Tot de afzenders, die daarvan gebruik maakten, behoort ook de secretaris der Vereeniging „Oost en West”, welke Hoofdbestuur een uitnodiging tot bijwonen dezer feestvergadering ontvangen had.

Jubileum-Uitgave.

De uitgevers La Rivière en Voorhoeve te Zwolle voornemens, bij gelegenheid van het aanstaand jubileum van de Koningin, een *Christelijk Nationaal Gedenkboek* van ± 400 bladzijden het licht te laten zien, waarin, krachtens de door de Koningin verleende vergunning, het laatste portret van M. zal worden opgenomen, en dat, in fraaie kleuren in vijf kleuren saamgevat, van buiten het boek zal vertoonen van Nederland en de (niet-Indische) wapens van Nederlandsch-Indië en Suriname.

Het gedeelte over de Nederlandsche Koloniën zal bestaan uit een artikel „Het koloniaal beleid”, van den heer A. W. F. Idenburg, Oud-Minister van Koloniën en oud-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, hetwelk echter alleen over Nederlandsch-Indië zal handelen; de samenstelling van de bijdrage over Suriname en Curaçao is toevertrouwd aan Jhr. L. C. van Panhuys, hoofdcommissie van het Departement van Koloniën.

Deze schreef ons onlangs: „Bij de samenstelling is mij opgevallen, hoe bijzonder veel men eigenlijk, voor de verbreiding van de koloniale gedachte, te danken heeft aan „Oost en West”. Ik heb daarom getracht den arbeid van den W. duidelijk in het artikel te doen uitkomen. Hiervoor zijn wij schrijver dankbaar, want veel te weinig is zoowel in Nederland als in Indië het streven van „Oost en West” bekend, en men zou de algemeene medewerking stellig groot zijn.”
G. v. B.-T.

HOFLAND - DEN HAAG

**Woning-Inrichter
Behanger - Stoffeerder**

BOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

C.P.A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze Nieuwste Modellen

**GROTE SORTERING
LINGERIE EN
Huishoud-
GOEDEREN**

**INDIESE UITRUSTINGEN
HUWELIJSUITZETTEN**

v.s.

GERZON

P. VAN DEN BRUL
Veenestraat 15 Den Haag
Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding
Speciale afdeling voor
Kleding naar Maat

LOUIS ZELDENRUST
GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris
PLEIN 16 - TEL. H. 5460 - DEN HAAG
HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosph. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

**ARBEIDSBEURS VOOR
DEN OUD-IND. MILITAIR**

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten.
Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Garage MERCURIUS
KUIJPER & Co
 VAN SLINGELANDTSTR. 16 - DEN HAAG
 TEL. SCH. 1198.

Anfa Zijspanwagens
 Ace- en
 :: Indian-Motoren ::

FORD Automobielen

Piano's en vleugels
DUCANOLA
 NON PLUS ULTRA
 F. A. C. F. VAN DER DOES
 LANGE HOUTSTRAAT 9
 DEN HAAG
 BREDA-MAASTRICHT
 Vraagt catalogus

ROVER **LEVERANCIER** **OSMOND**
 OOST EN WEST

RIJWIELEN
 BIJ
J.H.C. MERCKEL
 PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
 BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461
 DEN HAAG

ALL STEEL **VERZENDT NAAR** **BATAVIER**
 OOST EN WEST

FRANÇOIS BLOM's
MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
 Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
 Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

Drogisterij „DE SALAK”

Molenstraat 67 hoek Prinsestraat
 Telefoon H. 2849

Het betrouwbaarste en goedkoopste adres
 Indische Geneesmiddelen

afgevaardigde aangewezen door een kiesvergadering, waaraan deelnemen:
 de oudste der Vorstenlandsche residenten of zijn vertegenwoordiger, die als voorzitter de vergadering leidt en 3 stemmen uitbrengt;
 de sultan van Jogjakarta of zijn vertegenwoordiger, die 2 stemmen uitbrengt;
 de hoofden van het Mangkoenegarasche en het Pakoe Alamsche Huis, of hun vertegenwoordigers, die elk 1 stem uitbrengen. (Toelichting § 8).

§ 6. De te verkiezen 15 Nederlanders worden gekozen door de Nederlandsche leden der Locale Raden in geheel Ned.-Indië, die daartoe te zamen één kiezerskorps vormen. Na invoering van de bestuursvorming nemen op Java en Madoera en in Zuid-Sumatra aan de verkiezingen alleen deel de leden van regentschaps-, afdelings- (c. q. onderafdelings-) en gemeenteraden. (Vgl. toelichting § 9).

§ 7. De te verkiezen 3 uitheemsche Nederlandsche onderdanen, niet-Nederlanders, worden gekozen door de tot die bevolkingsgroep behorende leden van Locale Raden in geheel Ned.-Indië, die daartoe te zamen één kiezerskorps vormen. Na invoering van de bestuursvorming nemen op Java en Madoera en in Zuid-Sumatra aan de verkiezingen alleen deel de leden van regentschaps-, afdelings- (c. q. onderafdelings-) en gemeenteraden. (Vgl. toelichting § 10)).

§ 8. Waar een verkiezing niet tot resultaat voert, wordt in de vacature voor den tijd van een jaar door den Gouverneur-Generaal bij benoeming voorzien. (Vgl. toelichting § 8 slot).

§ 9. De vaststelling van den uitslag der verkiezingen in de kieskringen I, II, III en X, zoomede die voor de plaatsen, toegewezen aan Nederlanders en uitheemsche Nederlandsche onderdanen, niet-Nederlanders, geschiedt volgens het thans geldende evenredigheidsstelsel.

De kiezers brengen raadsgewijs hun stem uit.
 De uitslag van alle verkiezingen wordt vastgesteld door een centraal bureau te Weltevreden.

Ingezonden.

Utrecht, 28 Mei 1923.

Geachte Redactie,

Ter publicatie heb ik de eer, in aansluiting op een vroegere korte mededeeling, onderstaande volledige Agenda toe te zenden.

Hoogachtend,

C. SPAAN, Secretaris.

2 dagen gewijd aan Landbouwwetenschap.

Buitengewone Algemeene Vergadering van het Nederlandsch Genootschap voor Landbouwwetenschap te Wageningen op 22 en 23 Juni 1923, in de Aula (op Duivendaal) van de Landbouw Hoogeschool.

Vrijdag 22 Juni.

2 —2.30 uur. Officieele ontvangst, namens den Senaat van de Landbouw Hoogeschool.

2.45—3.30 uur. J. Smid, oud referendaris van het Ministerie van Landbouw enz. Onderwerp: „Het vraagstuk der waardevastheid van het geld in verband met den Landbouw.”

3.30—4.15 uur. Professor J. Abersson, Hoogleraar aan de Landbouw Hoogeschool te Wageningen. Onderwerp: „De waarde van verschillende milder op den voorgrond tredende elementen voor de plantenvoeding.”

4.15—5. — uur. K. Dilling, Zutphen. Onderwerp: „Grondbewerking in nieuwe banen.”

Vrijdagavond 7.30 uur. Bezoek aan het proefterrein en laboratorium voor tuinbouwplantenteelt, Kapelleveensche laan en korte voordracht met demonstratiemateriaal: „Over selectie van vruchtboomen”, door Professor A. M. Sprenger.

Zaterdag 23 Juni.

9.—9.45 uur. Professor M. F. Visser, L. i. Hoogleraar aan de Landbouw Hoogeschool te Wageningen. Onderwerp: „Beschouwingen over het rijden van motortrekkers op de wegen.”

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Voor een Rijwiel gaat men bij de

Fa TIMMERMAN & Co.

JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETERIJSTR. 170
 Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742

HIMA
RUDGE-WHITWORTH
GOUDSTER RIJWIELEN

- 9.45—10.30 uur. Dr. E. C. J. Mohr van het Koloniaal Instituut, Amsterdam. Onderwerp: „Het Nederlandsch Indisch bemestingsvraagstuk.”
- 10.30—11.15 uur. Professor Dr. B. S. Sjollema, Hoogleraar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht. Onderwerp: „Voeding en melkproductie.”
- 11.15—12 uur. J. H. Jager Gerlings, Adjunct Inspecteur van het Staatsboschbeheer, Utrecht. Onderwerp: „De ontwikkeling van den boschbouw in ons land, gedurende de laatste 25 jaar.”
- 2.—2.45 uur. Professor Dr. M. H. Kroon, Hoogleraar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht. Onderwerp: „Over bloedlijnen.”
- 2.45—3.30 uur. J. Hudig Jr., Directeur 2de Afdeling Rijkslandbouw proefstation Groningen. Onderwerp: „Kunstmest en bodem als factoren voor bedrijfscontrole der zandboerderijen.”
- 3.30—4.15 uur. P. H. Burgres, Wolfheze. Onderwerp: „Dryfarming.”

Met deze beide dagen, gewijd aan de landbouwwetenschap, is het de bedoeling in korte voordrachten van ongeveer 20 minuten, gevolgd door een gedachtenwisseling hierover, aan de leden van het Genootschap, abonneés van Cultura, en allen, die in deze onderwerpen belang stellen, een overzicht te geven van den stand der wetenschap op dit oogenblik.

Daar het onmogelijk is om op landbouwgebied met alle vraagstukken die ons bijzonder interesseren op de hoogte te blijven, temeer daar de opvattingen over deze vraagstukken door de nieuwere onderzoekingen zeer sterk wijzigen, hoopt het Bestuur, dat voor deze voordrachten, waarvoor zulk een buitengewone medewerking van de Heeren sprekers ontvangen is, groote belangstelling zal bestaan.

C. SPAAN, Secretaris.

Amsterdam, 4 Juni 1923.

Loterij.

Geachte Redactie,

Ik blijf er bij, dat alle loterij uit den booze is en dat de Staat uit winstbejag geen loterij mag hebben, evenmin als een opiumkeet, een drankhuis, een danshuis, enz., enz. De Staat moet opvoeden, opbouwen, niet demoraliseeren. Met een speelbank zou een Staat veel geld kunnen verdienen. Monaco verdient véél geld, waarom niet ook hier een speelbank? Indien onze wet *tout court* alle loterij verbood, had de officier van Justitie inzake Broekhuis geen flaccus gemaakt en Broekhuis maakt den loterijduivel wakker. In Genève, gelijk 't „Hbl.” ons mededeelde, de stad van Calvijn, is er een loterijwoede op zijn felst uitgebroken: 2000 winkels, bioscopen, enz. geven een lot cadeau voor iederen ontvangen franc, waarmede automobielen, villa's, enz. getrokken kunnen worden. Men betaalt aan een loterijkas drie centimes per franc, dus 3 pCt. der inkomsten, om van de bemoeiingen van de loterij af te zijn, de spaarbanken loopen leeg, loten moet men hebben.

Hier in de Warmoesstraat is een kantoor van een collector der Staatsloterij, waar de menschen soms in weer en wind staan te wachten op hunne beurt, om hun lot te vernieuwen of om te kijken, of ze iets getrokken hebben. Velen zien er als bedelaars uit. Kijk naar hunne strakke gezichten en zeg mij daarna, of loterij uit den booze is of niet.

Hoogachtend,

H. TH. ROLANDUS.

Wij herhalen, dat wij 't uit een zedelijk oogpunt geheel met den geachten inzender eens zijn. Maar het spreekwoord blijft waar, dat „ieder volk de regeering heeft, die het verdient.” En zoolang er een Staatsloterij bestaat, heeft de heer v. d. Haas gelijk, dat deze zoo goed mogelijk moet zijn ingericht.
 Daar deze zaak nu voldoende belicht is, sluiten wij hierover de discussie.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Bezuiniging op Kapitaalsuitgaven.

De directeur van Gouvernementsbedrijven heeft, volgens het *Bat. Nbl.*, bij de Regeering de wenschelijkheid betoogd op de begrooting voor 1924 niet langer voort te gaan met

Lunchroom
DE OUDE VETTE HEN
 DEN HAAG bij het Stadhuis

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

DEN HAAG

TELEFOON 4782

tieve werken, welke geen verspilling daarstellen, doch kapitaalvormingen beteekenen; immers rente en aflossing worden door die werken zelve opgebracht.

Vervolgens gaat R. na hoe de particuliere bedrijven reeds in 1921 hun werkingsfeer beperkten, daarna de Indische gemeenten, de gewesten en het Gouvernement de reeds onder handen zijnde werken stopzetten en de reeds voorgenomen werkzaamheden voor onbepaalde tijd uitstelden. Het resultaat was o.a. een geweldige vermindering van den invoer van materialen, machinerieën, enz. De naar Indië varende scheepsruimte, welke in Indië noodig is om de producten tin, suiker, thee, rubber, tabak, koffie, coprah, huiden, cassave, enz. weg te voeren, blijft thans onbenut, zóó, dat als ballast eigen bunkerolen medegevoerd worden; sterker nog, dat kolen ingeladen worden, welke in Indië op de markt komen en de eigen gouvernementsskolen een doodende concurrentie aandoen. Hierdoor dalen de inkomsten van den gewonen dienst met miljoenen, dalen de invoerrechten en vermindert het vervoer over de Staatsspoorwegen en met de Kon. Paketvaart Mij. Het vervoer der bouwmaterialen als steenen, pannen, kalk, tras, hout, enz. verminderde, op de groote centra was minder werkvolk, minder geld kwam onder de bevolking, het aantal reizigers ging zienderoogen achteruit. De havengelden verminderden, bij den P. T. T.-dienst zag men de baten dalen, en bij het Boschwezen raakte men opgescheept met groote voorraden onverkoopbaar timmer- en brandhout. Zoo ziet R. den invloed van de beperking der uitgaven van den buitengewonen dienst zich afspiegelen in de uitgaven en inkomsten van den gewonen dienst — schier altijd in ongunstigen zin; immers de personeelsbesparingen kunnen uit den aard der zaak slechts luttel zijn.

Schrijver komt terug op den invloed, dien de geweldige en plotselinge beperking der kapitaalsuitgaven op het particuliere bedrijfsleven had en zal hebben, hoe tal van zaken in hun fundamenten werden geschokt. Welk een schade beteekent dit niet voor den fiscus, wat een vermindering en uitdrijving van Europeesch kapitaal. Volgens schr. neemt men aan, dat de vermindering der inkomsten van den gewonen dienst, als gevolg der beperking in de uitvoering der productieve werken, in 1922 niet minder dan f 25 à f 30 miljoen bedroegen.

R. voorziet de tegenwerping, dat een particulier in tijden van depressie ook bezuinigt op kapitaalsuitgaven. Een willekeurige firma heeft alleen met de directe inkomsten van het werk te rekenen — in zekeren zin gaat dit ook voor gemeenten en gewesten op — d.w.z. met de inkomsten, welke de uitgaaf rechtstreeks aan haar zal opleveren. Bij den Staat is het anders, daar brengt het werk behalve zijn eigen baten op honderden wijzen direct en indirect voordeelen op voor de verschillende organen en voor de samenstellende deelen der gemeenschap. Vandaar, dat we in landen, welke heel wat zwaarder dan Nederland en Indië door de malaise getroffen werden, op groote schaal productieve werken zien aanleggen.

Na betoogd te hebben, dat Indië voorshands nog wel credietwaardig is, vraagt schrijver: Waarom worden dan de kapitaalsuitgaven zoo geweldig besnoeid; waarom worden dan de direct en indirect productieve spoorlijnen, waaraan Indië zoo dringend behoefte heeft, niet gebouwd; waarom worden dan de geleidelijke electricificatie van spoorwegen en de rationeële ontginning der waterkrachten nagelaten, bij welke maatregelen even zoovele bezuinigingen kunnen blijken?

R. besluit: Een zoo plotselinge en zoo geweldige vermindering op de kapitaalsuitgaven, waarvan de cijfers van G. B. blijk geven, kan niet goed zijn. En het is daarom te hopen, dat minister en landvoogd de kapitaalspolitiek in zooverre zullen herzien, dat de koorden der beurs weer losgemaakt worden, waar het betreft uitgaven voor productieve werken, welke in afzienbaren tijd rente en aflossing beloven

terste bezuiniging op kapitaalsuitgaven voor rendabele werken, omdat ook de gewone landsinkomsten door stopzetten van vele werken en daaruit volgende stilstand op het gebied zeer achteruit gingen.

Hij berekent als gevolg daarvan verlies op onze steenkolen f 6 miljoen, verlies S.S. f 6 miljoen en P. T. T. dienst f 5 miljoen, alles over 1923, en invoerrechten 1922 f 5 miljoen minder, terwijl de totale verliezen voor den Lande geschat op f 25 miljoen.

De heer Zentgraaff gaf naar aanleiding hiervan een uitvoerige beschouwing in het Bat. Nbl. (medegegeven door de Deli Crt. van 30 April), die van eenig enthousiasme getuigt over de poging van den directeur van G. B. om door „productieve werken“ de economische situatie in Indië te verbeteren. Hij zegt o.m.:

Men onderschat algemeen de hooge beteekenis der malaise als het zuiveringsproces, dat automatisch moest volgen op de periode van weelde in de behouding — zoowel van Staats- als particulier bedrijf — en geldverspilling. Er moest eene wijziging komen in de overprikkelde hausse-stemming, die goed geleide zaken hebben tijdig een anderen koers ingezet. Het proces der normalisering, waarvan de malaise een der verschijnselen is, kan niet worden gemist, en het zal ook Indië voeren naar meer sobere levenswijs, naar reële prijzen, naar vermindering van productiekosten. Men late niet wat uitwerken.

Schrijver betoogt, dat er in meer dan één opzicht aanleiding is om uiterst sceptisch te staan tegenover de door den dir. van G. B. geopende perspectieven, welke hem de kostbare milieuen-mislukkingen, welke op de debetzijde van dit departement moeten worden gesteld, niet doen vergeten.

In de Loc. van 23 April geeft R. een beschouwing over de Bezuiniging op kapitaalsuitgaven bij het dep. van G. B. R. stelt o.m. de inkomsten en uitgaven van de laatste twee jaren tegenover elkaar, waaruit duidelijk blijkt, welke gevolgen de arastische bezuinigingsmaatregelen bij het dep. van G. B. gehad hebben.

	Ontvangsten miljoenen.	Gewone uitgaven id.	Buitengewone uitgaven id.	Totaal uitgaven id.
1921	193	166	122	288
1922	179	149	46	195

Na eene bespreking van hetgeen de heeren Van Tempel en Van der Waerden in November in de Tweede Kamer te berde brachten, zegt R.:

Tusschen den buitengewonen en den gewonen dienst bestaat een innig verband, dat maar al te vaak uit het oog verloren wordt. Het is noodzakelijk, dat op de wisselwerking van die twee begrooingsonderdeelen in Volksraad of Tweede Kamer nadruk gewezen wordt, want vermindering der kapitaalsuitgaven heeft tot gevolg, dat het pas bereggen en grondig nagestreefde evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven van den gewonen dienst weder ganschelijk verstoord wordt, en dat men dan nog verder van honk is dan voorheen. Vooral in een land als Indië is dit het geval, een land, waarin de Regeering en hare organen gedurende lange reeksen van jaren als ondernemers opgetreden, veel meer dan dit in de oudere landen — ook dan in Nederland — gewoonte was.

Men zal in de tegenwoordige omstandigheden het vervoeren van improductieve werken wel door niet aanbevolen worden. Kapitaalsuitgaven voor ongelijksoortige doeleinden, zelfs op beperkte schaal, acht men voor afzienbaren tijd uit den boeze. Anders is het gesteld met de kapitaalsuitgave voor produc-

MEUBELLEN

INKOOP

VERKOOP

FIRMA G. JONKER

1ste v. d. Boschstraat 77

's-Gravenhage

Tel. Bez. 142

Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2,50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20

TEL. H. 1987*

DEN HAAG

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f 1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelfonderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN

Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0.7. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooging

INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Algiers, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

't SPORTHUIS
v/h E. ARNOUITS
GRAVENSTRAAT tegenover de Bonneterie DEN HAAG

**HEEREN
MODE
ARTIKELEN**

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren.

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

Programma voor Jaargang VIII
(MEI 1923—APRIL 1924)

Behalve die van actueelen aard, zullen de volgende rijk geïllustreerde artikelen in den achtsten jaargang worden opgenomen:

- Prof. J. F. VAN BEMMELEN, Nederl.-Indische dieren.
- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- J. G. DOORMAN, In de Preanger.
- Vormen van het Oostersch despotisme in de dagen der Oost-Indische Compagnie.
- T. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboeodor.
- Het Kala-Makara-ornament in de Hindu-Javaansche kunst.
- T. ESSER, De feestelijkheden van den Oost-Javaan.
- J. E. JASPER, Naar den top van den berg Slamet.
- G. KALFF, Blitar.
- JAAP KOOL, Over Gongs en Ankloungs.
- Prof. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. J. PAERELS, De Indigo-cultuur. De Katoen-cultuur. De Gambir-cultuur.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- kv. D. VAN SCHMIDT AUF ALTENSTADT, Donorodjo. Bezoek Gouverneur-Generaal op Lombok.
- Jhr. B. C. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores).
- K. TIDEMAN—VAN BRUGGE, Javaansch houtsnijwerk. Badplaatsen op Java.
- J. H. DE VRIES, Een predikant-kerkafbreker.

Waar nu acht jaren geleden dit Maandblad werd opgericht ten einde te trachten eene meerdere belangstelling voor onze Koloniën op te wekken, daar zullen wij het ten eerste op prijs stellen indien wij ook op Uwe medewerking en steun mogen rekenen.

Gaarne stellen wij daartoe gratis proefnummers ter beschikking en verzoeken U ons te willen opgeven aan welke adressen wij een nummer ter kennis-making mogen zenden.

U dank zeggend voor Uwe medewerking op deze manier en ons aanbevolen houdend voor Uwe wenken, welke wellicht een verhooging van het aantal abonnementen ten gevolge kan hebben, teekenen wij

Hoogachtend,
DIRECTIE MAANDBLAD
„NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW”

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE
N. DE PARMENTIER

Tijdens het Zomerseizoen worden de Danslessen gegeven in ons Paviljoen

DIRK HOOGENRAADSTR. 172
SCHEVE WINGEN

Dansen leeren in 4 of 5 Privaatlessen
Spreekuur 11—12 u. 's-Avonds 9—10 u.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTTAFEL
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming. Lift.

en waarvan uitstel voor het heden en voor de toekomst schade beteekent.

Oprichting van Lycea in Ned.-Indië.

Prof. dr. J. Clay hield te Weltevreden een lezing over bovengenoemd onderwerp. In het verslag in de Loc. van 23 April lezen wij o.m.:

Het is spreker een raadsel hoe een onderwijs-autoriteit tegen een lyceum in Indië kan zijn of de voorkeur geven aan B boven A, tenzij uit één bepaalde overweging. En deze is een zoo sterke afkeer tegen klassieke talen, dat hij zou willen trachten dit element tot een minimum te beperken. Wil men deze zaak bespreken, dan moet men van den praktischen kant van de zaak afstappen en tot een meer theoretisch, ook wel ideëel betoog overgaan en wel over de waarde van de klassieke opvoeding. Het comité in Bandoeng heeft dit gedaan en naast het eenvoudig zakelijke rekest, aan den G. G. aan te bieden, een serie van voordrachten en opstellen gegeven, die de waarde van de Grieksche cultuur en de studie van de Grieksche taal op den voorgrond stellen. Deze geven het ideëele element voor een klassieke opleiding.

Welke voorkeur men ook moge hebben, ieder, die er zich in verdiept, zal wel moeten erkennen, dat de geestelijke rijkdom van de Grieksche cultuur ongeëvenaard is. Architectuur, plastieke kunst, literatuur, ethiek, religie, wetenschap, wijsbegeerte, dat alles heeft bij de Grieken een zoo groote hoogte bereikt, dat telkens weer de moderne geslachten daarheen terugzien om leering en inspiratie te vinden.

Zou nu niet de taal zelve een groote waarde hebben, welke een cultuurproduct bij uitnemendheid is, die met al de genoemde geestesuitingen verband houdt. De Grieksche taal is bij uitstek logisch van bouw, zegt de uitnemende kenner der oudheid Zielinski, zóó dat zij de leermeesteresse is geworden van vele moderne talen. De beoefening van de Grieksche taal geeft daarom een logische scholing. Wel wordt helaas heel veel van het geleerde op lateren leeftijd vergeten, zoo voeren de tegenstanders aan, maar dit is van andere leervakken niet minder het geval. En er blijft van de studie van het Grieksch toch immer een geestelijke atmosfeer over, die vele andere vakken zeker missen. Men heeft wel gezegd, de moderne tijd heeft zoovele eischen, dat er geen tijd is voor de klassieken. Wat eischt de moderne tijd dan? Naar mij voorkomt, *nauwkeurig denken, goed schrijven, goed spreken.* Nauwkeurig denken wordt toch zeker bij het klassieke taalonderwijs meer beoefend dan bij de meerderheid der andere vakken. Wat goed schrijven betreft, alle generaties hebben, om stijl te leeren, hun voorbeeld gezocht bij de klassieken. De historici zijn in de leer gegaan bij Thucidides en Tacitus, en ligt niet het goed spreken meer in de lijn van de klassieke letteren, waar deze kunst bij de Ouden hoog in eere was, dan bij menig modern leervak, hoe nuttig en belangwekkend dit op zichzelf ook mag zijn?

Ten slotte, zegt spr., een argument van tegenstanders in Indië. Er zijn er, die de meening hebben, dat zij met de stichting van lycea iets zouden doen alleen voor trekkers en tekort zouden doen aan het Inheemsche deel van het volk, dat onderwijs verlangt. Niets is minder waar. *Het Inheemsche element oriënteert zich steeds meer in Islamietische richting.* Welnu, de besten onder hen zullen zich dus de Arabische cultuur willen eigen maken. En deze Arabische cultuur is geheel gefundeerd op de Grieksche cultuur. De wetenschap, literatuur en filosofie der Arabieren heeft zich vrijwel uitsluitend opgebouwd op Grieksche fundamenteen en het Grieksch is daarom de verbindingschakel bij uitstek tusschen West en Oost.

Laten wij ons verheugen, dat wij door het stichten van lycea het besef van dit verbindingslid tevens kunnen versterken!

De Onbekende Soldaat.
Een oud-Indisch militair schreef aan Mataram:

Hôtel de l'Europe
AMSTERDAM
HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
ZALEN VOOR PARTIJEN

Hotel „PROMENADE”
Oude Schev. weg 21
TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
Prachtige ligging :: Matige Prijzen

In elk land eert men de nagedachtenis van den onbekenden soldaat, richt men prachtmunten op als een blijvende hulde voor de velen, die in den strijd voor hun land vielen, voor de eenvoudigen, die hun bloed offerden, toen het bedreigde vaderland riep.

Hoe gaat het in dit opzicht in Indië? Overal in dezen uitgestrekte Archipel, van Atjeh tot Morauke, treft men graven van soldaten, gevallen voor de eer van Nederlands vlag, gevallen in den strijd om het Nederlandsche gezag te vestigen en te handhaven..... Wordt aan die graven eenige zorg besteed? Neen, overal verkeerden die plekken, welke een goed vaderlander heilig zouden moeten zijn, in diep verval en binnen enkele jaren is er misschien geen spoor meer over van de laatste rustplaats van zooveel dappere jongens, die ver van huis, met het gezicht naar den vijand gekeerd, bleven.....

Zie waar ge wilt, overal dezelfde verwaarloozing, overal hetzelfde gebrek aan piëteit..... Een gunstige uitzondering maakt het groote kerkhof te Kota Radjah.....

„Een volk dat zijn dooden eert, is ook zijn land weert.”

Daarom zag schr. graag, dat wanneer heel Indië jubelt en feestviert als onze geëerbiedigde Koningin Wilhelmina haar zilveren regeringsjubileum viert, dat daar overal in Insulinde, overal waar het overschot ligt van oude strijdmakkers..... en waar niet..... al was het slechts voor eenmaal, deze graven werden opgeknapt.....

De kosten kunnen niet groot zijn, een beetje kalk, wat onkruid opruimen... een enkele bloem.

Elke fuselier zal graag daarbij de behulpzame hand bieden en met een zeker gevoel van eerbied de plek betreden waar begraven liggen de hem onbekende strijdmakkers, die slecht gevoed, slecht betaald, toch nooit gewiefeld hebben den vijand te gemoet te treden.

En als wij feestvieren, laten wij dan voor een oogenblik denken aan hen, die een rustig bestaan in deze landen hebben mogelijk gemaakt, eeren wij de nagedachtenis van zoovele eenvoudige helden.

Het denkbeeld, aldus Mat., verdient aanbeveling en te meer omdat juist nu ook een Atjeh-jubileum herdacht werd, den aanvang van den Atjeh-oorlog in 1873.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Berichten uit Soerakarta.

Het op Java uitkomende weekblad „Padjadjaran” staat bekend bij de groote menigte als te zijn een orgaan, waarin, met bijzonder groote vrijmoedigheid, de zoogenaamde waarheid wordt gezegd aan tal van toonaangevende personen in de samenleving op Java en waarin tevens aan zekere bestaande toestanden openbaarheid wordt gegeven.

Zoo waren de Regenten van Bandoeng, Tasik Malaja en Garoet reeds het voorwerp van belangstelling van de zijde der „Padjadjaran” en is in No. 37 van dat blad thans opgenomen eene kritiek op de handelingen van den Vorst van Soerakarta, die, zooals de persoon, die zich „Tjamaras” teekent, onder het opschrift „Kraton's Grootheid” het feit constateert, dat, zijns inziens, de Soesoehoenan te veel behagen schept in de genoegens buiten den kraton.

Zijne Hoogheid komt dikwijls te Bandoeng, Semarang, Soerabaya en ook wel te Batavia, en al is, in vergelijking met vroeger, het daarbij gevoerde statievertoon veel eenvoudiger geworden, dit feit neemt toch niet weg, dat dergelijke excursies voor louter genoegens, uit een financieel oogpunt, kostbaar en, in aanmerking genomen de bestaande malaise en volksarmoede, niet te verantwoorden zijn.

Wetende dat de Vorst in zijn omvangrijken titel ook dien van „Kalipatoellah” voert, krijgt men, zegt de schrijver, nu juist niet van Soerakarta het beeld, dat Solo's grootheid strekt tot het welzijn van het

Hotel „de Leeuwerik”
KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM
TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang
CENTRALE VERWARMING.

RESTAURANT „KUMMER”
 Wilh. van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339

BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met keuze van verschillende schotels.

ALLEN DISPONIBEL voor extra Diners en Partijen tegen uiterst concurrerende prijzen.

APARTE ZAAL VOOR DAMES

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Haagsche Coöperatieve Keuken
 Restaurants

Keplerstraat 274 Tel. M. 2313
 Anna v. Buerenstraat 204 - Tel. B. 226

Miaaagschotel 12-2 uur à f 0.65
 Diner 5-7 uur à f 1.10

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

dat aan zijn lot is overgelaten. Dit volk kan natuurlijk niet verwachten dat de Vorst, uit eigen beweging en uit vrijen wil, een eind van zaken in het leven zal roepen, welke geëerd is op communistischen grondslag, doch die hoopt men dat de groote kosten, welke aan het staalijk statievertoon verbonden zijn, zooveel mogelijk zullen worden vermeden.

Is het niet beter dat die gelden worden besteed in het belang van de ontwikkeling van het volksterwijs, waarvoor thans geen voldoende fondsen aanwezig zijn, vraagt de schrijver?

Aannemende dat een uitstapje van den Vorst, durende een 15-tal dagen, f 1000.— per dag kost, dat met de feesten, na afloop van de vastenmaand, een f 60.000.— zijn gemoeid, dan zou men, voor een f 75.000.— ter beschikking van het volk te stellen, al vast een rondschrijven kunnen uitkomen, waarin aan het volk wordt aangebevolen zich eenmaal in plaats van tweemaal per dag te voeden.

Doch ook aan dat bevel zou het volk nog wel weder morren willen voldoen, als het maar wist dat de gelden, die nu voor eigen genoegen worden getrokken, konden worden gebracht op de bevoeding en in het belang van het volk.

Aangezien de Vorst van Soerakarta reeds drie malen te Bandoeng heeft vertoefd, kent natuurlijk iedereen hem daar ter plaatse.

Tevens liep het gerucht, dat Zijne Hoogheid ook naar Bandoeng zou bezoeken.

Zij, die denken als de schrijver Tjamaras, zijn van meening, dat zulk een bezoek verkeerd is, niet al minst uit een financieel oogpunt.

Een dergelijke reis kan alleen worden verdedigd, wanneer zij geschiedt in het belang van het volk.

De redactie van de „Perniagaan” voegt in het nummer van 15 Januari 1923 hier aan toe, dat zij ooopt, dat de „Padjadjaran” hare goede en wijze leden ook zal uitstrekken tot alle geldverterende leden der aarde en dezen zal opwekken zich niet te overvoeden, eenvoudige kleedij te dragen, geen bioscopen te bezoeken en zich tal van andere aardige genoegens te onttogen.

Die gelden kunnen beter voor liefdadige doeleinden worden besteed en zeker best worden gebruikt in het belang van de waardigheid der volksleders, die, onder hooge saus, zoogenaamd den volk beschermen.

voortbestaan der afdeling zou worden besloten. Het aantal aanwezige leden bedroeg slechts 12, die allen vóór de opheffing waren, nu het aanwezige kassaldo slechts 10 maanden in de behoeften van de afdeling kon voorzien.

Die afdeling werd dientengevolge opgeheven. De kasgelden wilde men besteden voor aankoop van goederen ten behoeve van de Tiong Hoa Hwe Kwan Vereeniging, doch welke goederen men zou aankopen, wist men nog niet.

In verband daarmee stelde de heer Lien Tjiang Giok voor eene nieuwe algemeene vergadering te beleggen en dan te bepalen wie en wat men koopten zou.

In de „Perniagaan” van 18 Januari 1923 zegt de redactie van dat blad niet te begrijpen, wat de vergadering eigenlijk wil.

De afdeling is opgeheven en niettemin wil men f 1500.— besteden voor den aankoop van artikelen ten behoeve van eene vereeniging, welke niet meer bestaat.

Ook rijst bij haar de vraag, of eene vergadering van 12 leden wel als wettig kan worden beschouwd. Zij betreurt deze begrafenis, doch begrijpt die zeer goed, waar zij ziet aan welke personen de leiding der vereeniging was opgedragen.

Berichten uit Bandoeng.

In de „Pewarta Soerabaya” van 11 Januari 1923 kan men de mededeeling vinden, dat de hoofdplaats Bandoeng, tijdens de jongste jaarswisseling, het schouwspel aanbood van eene voortdurende stijging van welvaart.

Tal van personen, komende van elders, zochten gedurende die dagen de koelte op, zoodat, niet tegenstaande de malaise, de hotels overvol waren bezet.

Toch stemde het rijden der rijkgekleede dames in fraaie auto's en het bezoek der sociëteit Concordia den verslaggever weemoedig, waar hij tegenover die weelde, het lot ziet van de vele families, die plotseling in zulk een anderen toestand zijn geraakt.

Werkeloosheid, handelstegenstand en daling van fondsen stemmen niet tot dankbaarheid, waar men in de toekomst weinig verbetering verwacht.

Er zijn thans vele families te Bandoeng, die in ellende verkeerden.

Hoeveelen zijn er niet, die vroeger de beschikking hadden over een eigen auto, en thans zonder woning zijnde, zijn aangewezen op de liefdadigheid hunner medemenschen.

Ook de ambtenaren zijn, na de intrekking van den duurtetoelag, er slecht aan toe.

De sociëteit Concordia voelt dien toestand reeds in den vorm van achteruitgang van het bedrag der contributie-inkomsten, tengevolge van het bedanken voor het lidmaatschap van 200 leden, hetgeen zonder twijfel noodgedwongen is geschied.

En, waar de koopkracht vermindert, zien ook de handelaren de toekomst met zorg tegemoet.

Doch, al hebben de ingezetenen van Bandoeng het dikwijls moeilijk in hun bestaan, toch kan men voor de stad zelve wel op eenige lichtpunten wijzen.

Wel is waar verkeert men in de onzekerheid omtrent den stand der gemeentefinantiën en is de geldelijke hulp ten behoeve van het ziekenhuis onvoldoende, doch de inkomsten van de Gouvernementsbedrijven stemmen tot zóódanige tevredenheid, dat men verwacht, dat de burgemeester van Bandoeng weldra de verklaring zal kunnen afleggen, dat, bij behoorlijke bezuiniging, de gemeentefinantiën in behoorlijken staat verkeerden.

Met groote vreugde heeft de bevolking kennis genomen van de verplaatsing van het Departement der Gouvernementsbedrijven naar Bandoeng.

Eveneens is een gedeelte van het beheer der Staatsspoorwegen naar Bandoeng overgebracht, terwijl een ander deel, alsmede het instituut Pasteur spoedig zullen volgen.

Vertegenw. Frederik Hendriklaan 73, Den Haag Tel. S. 316

AGENTEN GEVRAAGD

Zijt Gij Abonné van het rijk Geïllustreerde Maandblad **NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW**

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—
 Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—

Nobelstraat 20 Den Haag
 Telefoon H. 1987*

Parkhotel
 van Stolckpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electriche Licht, Baden, Rustige ligging.
 LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

Onlangs hebben te Solo twee personen een prijs gewonnen uit de loterij, welke door de „Bank West-Indië” was georganiseerd.

De gelukkigen waren een Chinees, in dienst van de „Tio Swi Tik” te Kretek-Gantoeng en een Europeaan, werkende in een toko van een Europeaan in Soerwosari.

Beiden hadden een kwartlot genomen. Toen de Javaan(?) het lot kocht, kwam hij f 1.— kort en leende die van een landgenoot.

Het wenschende dat deze renteverlies zou hebben, stelde de gelukkige winner hem f 1000.— ter beschikking.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Opzetting van de afdeling Panaroekan der Tiong Hoa Hwe Kwan Vereeniging.

Den 9en Januari 1923 werd 's avonds eene algemeene vergadering gehouden van de Hoo Hap Vereeniging te Panaroekan, welke eene plaatselijke afdeling vormt van de Tiong Hoa Hwe Kwan Vereeniging en waarop de navolgende onderwerpen sprake zouden worden gebracht, n.l.:

Al dan niet instandhouding van de afdeling Hoo Hap, met een saldo in kas van f 1500.—.

Het verzoek van den heer Liem Tjiang Giok om ontslag uit zijne functie van voorzitter der afdeling.

Welke lijn zou zijn te volgen, ingeval tot het

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f 1.—

Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

GRAAF DEEL-SIGAREN
 SERIEMERK
 FABRIKANTEN
 V. D. MEEREN & SANDERS
 VELDHOFEN

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurants en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,445,211.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BESCHIKBAAR.

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs.

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging
VISSER & Co.,
's-GRAVENHAGE :--: Thomsonlaan 31.
Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.
Postcheque- en Gironummer 47262.
Verricht alle Bankzaken.
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

LITERATUUR-OVERZICHT.

Vragen van den Dag.

De Juni-afl. bevat het navolgende bericht der Redactie. Het is de bedoeling om aan onze September-afl., in verband met het feest van H. M. de Koningin, een bijzonder karakter te geven. Daarbij zal niet alleen op de afgevoopen 25 jaren een blik worden geslagen — evenals in de Gedenkboeken geschiedt — maar ook het oog op de toekomst worden gericht. Zodoende wordt er naar gestreefd, aan de beschouwing van verleden en heden voor zooveel mogelijk een blik te verbinden op hetgeen daaruit, naar zich laat aanzien, worden kan. Onder meer zijn te verwachten bijdragen in den bovenbedoelden geest: van Prof. Dr. H. Blink over het economisch leven van Nederland; van Prof. R. Casimir over het geestelijk leven van Nederland; van H. Ch. G. J. van der Mandere over Nederland's internationale positie; van Prof. D. G. Stibbe over Nederlandsch Oost-Indië; van * * * over Suriname; van A. G. Statius Muller over de West-Indische eilanden.

De Aarde en haar Volken.

De Mei-afl. van dit maandschrift bevat het eerste gedeelte eener geïllustreerde bijdrage van Dr. H. J. T. Bijlmer: Met de Centraal Nieuw-Guinee Expeditie A^o. 1920, naar een onbekenden volksstam in het Hooggebergte. Voorloopig volstaan we met de aandacht te vestigen op dit in populair vorm gehouden reisverhaal; wellicht doet zich later de gelegenheid voor meer aandacht te wijden aan de ethnographische uitkomsten dezer vierde wetenschappelijke expeditie naar Nieuw Guinea.

Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap.

De 12e jaargang (1922) van het Wetenschappelijk Jaarbericht van bovengenoemde vereeniging is verschenen. Het 10e hoofdstuk bevat uitvoerige gegevens over het leger in Ned.-Indië. De schrijver, J. C. Koster, behandelt in hoofdzak de legeramenstelling en -sterkte, de landsverdediging (een zeer belangrijk gedeelte) enz. De paragraaf krijgsvoreringen neemt een zeer bescheiden plaats in, omdat deze in den eigenlijken zin des woords niet plaats hadden in 1922. Alleen „in de residentie Ternate deed de stelselmatige opruiing der bevolking door politieke partijleiders, zoowel ter hoofdplaats als elders, de onrust zoodanig toenemen, dat van 7 April tot 3 Mei militaire bijstand moest worden verleend. In verschillende negorijen in de residentie Amboina was het door soortgelijke oorzaken herhaaldelijk noodig militaire patrouilles uit te zenden, om aan de regenten dier negorijen steun te verlenen bij de uitoefening van het gezag.”

Koper op Timor.

In aansluiting bij hetgeen over dit onderwerp in ons blad van 17 Mei (bl. 6) een plaats vond, het navolgende (ontleend aan de Ind. Merc. van 1 dezer, bl. 360).

Men kent de klachten over de wijze waarop tot voor kort het onderzoek naar het voorkomen van koper op Timor is geleid.

Indedaad komt kopererts op Timor voor; over 'heele eiland is erts gevonden. In de verzameling van het Mijnwezen ligt een stuk gedegen koper van ongeveer 25 kati (15 K.G.) in een riviertje op Timor gevonden.

Dit wettigde natuurlijk een verder onderzoek; men had rekening te houden met de kans op een geologisch fortuintje, dat tot een voordeelige exploitatie kon leiden.

Derhalve stuurt men aan op een beëindiging van het onderzoek; het werk mag echter op dit moment niet worden afgebroken, omdat de mogelijkheid moet worden uitgesloten, dat in een niet-doorzocht deel van het eiland mooie vondsten hadden kunnen zijn gedaan. Dus wordt het geheel systematisch afgewerkt; men weet dan ook voor de toekomst eens en vooral wat men aan Timor heeft.

Denkelijk zal in de tweede helft van dit jaar het werk op Timor kunnen worden beëindigd.

Zeemansgids voor den Oost-Indischen Archipel.

Bij Mouton te 's-Gravenhage verscheen een vierde druk van deel V van den Zeemansgids voor den Oost-Indischen Archipel. Dit deel bevat de beschrijving en zeilaanwijzingen voor de Noord- en Oostkust van Celebes met de nabij die kusten gelegen eilanden, zooals de Sangi-, Talaud-, Kawioen- en Nanoesa-eilanden, de Banggai-archipel, Soela- en Tokang-Besi-eilanden. Verder de Zuidkust van Celebes be O. Djenepono, de straat en het eiland Saleier, de eilanden en raffen Z.-O. van Saleier, de Tijger-eilanden, de Golf van Boni, de kleine Soenda-eilanden, de Paternoster-eilanden (Poeloe Tengah) en de Postiljon-eilanden (Poeloe Sabalana).

We kunnen niet genoeg wijzen op de belangrijkheid dezer uitgave uit algemeen aardrijkskundig oogpunt beschouwd. De Zeemansgids is in dit opzicht een betrouwbaar stan-

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

daardwerk dat hulp verleent, wanneer men in andere bronnen (waaronder ook de Encyclopaedie van Ned.-Indië) deze vergeefs zoekt.

Aan het slot van het voorbericht in dit vijfde deel zegt de chef der Afdeling Hydrographie, de hr. J. L. H. Luyten: „Voor mededeeling van in den Gids voorkomende leemten of fouten houdt de Chef der Afd. aan het Ministerie van Marine te 's-Gravenhage zich gaarne aanbevolen. Welnu: op blz. 256 en vgg. wordt een korte aardrijkskundige beschrijving gegeven van het eiland Soembawa, waar gezegd wordt dat in 1895 een hevige uitbarsting plaats had van den vulkaan Tambora op dat eiland, waarbij een groot gedeelte van de bevolking omkwam. Dit jaartal 1895 is fout en moet zijn 1815. Hierop te wijzen kan o.i. van belang zijn, vooral nu in de laatste jaren, veel meer dan vroeger studie gemaakt wordt van vulkanen en vulkanische uitbarstingen in den Indischen Archipel.

De misère met de Labuan Mrak.

Nu we in eenige voorafgaande Kol. weekbladen bericht hebben over de mislukte visscherij-proefnemingen met de Labuan Mrak hebben opgenomen, mogen we niet nalaten ook het volgende een plaats in te ruimen; het geeft een geheel andere voorstelling van de oorzaken dier mislukking en stopzetting.

Uit goede bron kan n.l. het „Soer. Hbl.” nu mededeelen dat het visscherij-bedrijf met den stoomtreiler Labuan Mrak slechts tijdelijk is stopgezet, aangezien door verregaande nalatigheid in het stuwen van de uit Europa meegebrachte netten, trossen, enz. verreweg het meeste visschertuig, bij het in bedrijf stellen, vergaan bleek te zijn.

Het visschertuig was in het ruim gebruikt voor garnalen van de diverse goederen, zooals koffers inhoudende goederen van de oorspronkelijke bemanning, zoodat de netten enz. in aanraking kwamen met de stalen huid van het schip met het natuurlijk gevolg, dat de kostbare netten bedierven.

Bij het openen van het ruim te Tandjong Priok lag daar in alles in de grootste wanorde door elkaar koffers, proviand, tafelgerei, netten, zout, fietsen, kleederen, te veel om op te noemen. Zodoende is men eigenlijk niet tot een regelmatig bedrijf kunnen komen.

Met het laatste net, namelijk een van Amerikaansche systeem, werden echter zeer uitgebreide en nauwkeurige proeven genomen en met dit net zal het bedrijf over eenigen tijd worden hervat.

Ned.-Indië. Oud en Nieuw.

Inhoud der April-afl. Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst, door Dr. F. D. Bosch (vervolg). — Over de kapessen van Ned.-Indië, door Dr. E. M. M. Paravicini (een uit ethnographisch oogpunt belangrijke bijdrage, vooral ook door de vele afbeeldingen). — Iets over Blitar, door S. Kalff (een eveneens geïllustreerd artikel, onderhoudend geschreven zooals alles wat de K. publiceert; vooral voor de oudheden in Blitar van schr. aandacht).

Onrust in Indië.

In het 1 Juni-Nr. van de Indische Verlofganger schrijft onder bovenstaand opschrift Dr. D. J. Hulshoff Pol Sr. een hoofdartikel. Als uitgangspunt neemt schr. de jongste spoorwegstaking op Java, om dan voort te bouwen op de theorie door hem ontwikkeld in zijn brochure: Het recht van den Inlander op zelfregeeren en zijn economische ontwikkeling. Dr. H. P. meent dat wanneer het door hem voorgestaan stelsel — waarvan we veronderstellen dat het genoegzaam bekend is — de Inlander, die licht tot verzet geneigd is, den politieken agitatoren het oor niet meer zal leenen. Onruststokers als Sidotopo en Abdoel Rachman zullen hun tijd gehad hebben.

De Indische Mercur.

No. 22. Over paalworm en tegen paalworm bestand hout (met 38 afbeeldingen), door J. W. Gonggrijp. Eerste gedeelte. De suiker en de belastingen, door Mr. H. D. Ruben. Aantooning van hetgeen door een vennootschapswerkende met een normaal kapitaal enz. aan den Indischen en Nederlandschen fiscus van haar winst moet worden afgedragen). — Oogstresultaten uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Financiële berichten en verslagen, zoodaende de overige wekelijksche rubrieken. — De Afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft in dit Nr. literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en bodemvruchtstukken.

Indië. Geïllustreerd Weekblad; de komedie Stamboel.

Afl. 9. Kunst en kunstvaardigheid in Indië (vervolg), door N. — Een historisch gebouw (de Roemah Merah = het roode huis) te Batavia. De „Academie de Marine” 1743 — 1755. Vrij naar Dr. de Haan's artikel in het Tijdschr. voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde, dl. 38, door Sturman III. — Indische herinneringen. XV. De eerste rimboe-tessen.

ABONNE SIGAREN VADAMEGUM

HAVANA-SERIEMERK

N.V. SIGARENFABRIEK

KESSELS & VAN HUSSEN - EINDHOVEN

Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM
 Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
 LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Magazijn van
Heerenhoeden en Pelterijen
EDUARD PELGER
 Prinsestraat 35 - Den Haag
 Telefoon 3902

door M. A. van der Lijke. — Komedie Stamboul, door Marie Jacques. De schr. spreekt zeer geringschattend, ja minachtend over dit amusement, „het tooneel, dat door zijn imitatie van het Westersche, een wangedrocht is, een beneden peil staande vertooning;” de redactie is het blijken een onderschrift geheel met haar eens, maar als eenig lichtpunt in het donkere tafereel merkt zij op, dat de geschetste vertooning van het karakter en den smaak der Inlanders betrekking heeft op het stadsvolk, altijd nog slechts een kleine minderheid vormend.
 Hogen wij de lezers van het artikel van Marie Jacques weder eens wijzen op het goed geschreven boekje van den A. Th. Manusama: Komedie Stamboul of de Oost-Indische Opera? Het oordeel van dezen ontwikkelde Ambonenaar (hij schreef o.a. nog een werkje „Stephan de Lima” en ander over de Krontjongmuziek) wijkt zeer veel van dat van de schrijfster af.
 Hij noemt het een gelukkige gedachte van wijlen den hr. Mahieu, nu voor circa dertig jaren een tooneelspel in leven te hebben geroepen, dat geheel en al blijkt te voldoen aan den smaak van het Indische publiek. „Een tooneelspel als het ware ontworpen om het gevoel en gemoed van een uit heterogene bestanddeelen samengestelde massa, gelijk het publiek van Indië, te bevredigen, zoodat daarbij Europeanen, inzonderheid de hier geborene en de niet-Europeaan er hun genot, hun recreatie, hun genoegen kunnen vinden. Kort gezegd: een spel, dat vrijwel een ieder van de Indische samenleving begrijpt, boeien kan.” En verder: „Valt zeker niet te loochenen, dat de „Komedie Stamboul” nauw samenhangt met het Indische volksleven, terwijl van de vele openbare vermakelijkheden hier te lande het ontegenzeggelijk nog steeds een groote attractie blijft voor het publiek.”

door Kleian. Met aanhangsel: Burgerlijke Stand. (Weltevreden, A. Emmink en Landsdrukkerij).
 De hoedenindustrie op Java gedurende 1922. (Economisch artikel over de vervaardiging van bamboe- en pandan-hoeden). (Korte Berichten 1923, bl. 122).

Irrigatie en wetgeving op Java, door Mr. J. H. Heslinga. (Waterstaats Ingenieur, 1923, bl. 35).
 Kringwadoeks, door ir. Ch. G. Cramer. (Sociaal-economisch artikel met Naschrift van Mr. H. D. Rubenkoning.) (Econ. Statist. Berichten. 1923, bl. 442).

Vulcanology, by N. Wing Easton, with the collaboration of G. L. L. Kemmerling. (The history and present state of scientific research in the Dutch East Indies). (Amsterdam, J. H. de Bussy).

Prae-advies, uitgebracht voor het dertiende Decentralisatie-Congres te houden op 20 en 21 Mei 1923 te Weltevreden, door H. W. J. Prienus over de kiesrechtregelingen voor de verschillende Indische Raden. (Locale Belangen. Mededeeling No. 49).

Nieuwe perspectieven bij de rubberbereiding. Voordracht gehouden door Dr. O. de Vries. (Publicaties Ned. Ind. Lnb. Syndicaat, 1923, afl. XI). — Mededeeling van den hr. C. M. Hamaker over rubberoogst-restrictie. (Id.)

De beteekenis der verschillende nationaliteiten in onze cultures. (Mededeelingen van de Handelsvereniging te Medan, 15 April '23). — Rede uitgesproken door den Voorzitter der Handelsvereniging te Medan den 9en April '23 over den algemeenen toestand van het gewest Oostkust van Sumatra. (Id. Extra-Nr., April '23).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1923, No. 17. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Het concubinaat in de kazerne. Lezing gehouden door D. van de Meeberg. (De Banier, 27 April '23).

† In Memoriam Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. E. S. Luypen, Apostolisch Vicaris van Batavia, overleden te Weltevreden den 1en Mei 1923. — Uitvaart en begrafenis van Z. D. H. Mgr. E. S. Luypen. — Levensschets van Mgr. Luypen. (De Java-Post, 4 Mei '23).

Over de Dajaks, door P. Jucundus. (De Katholieke Missie, Mei '23).

De Kaja-Kaja's en de malaise, door P. Vertenten. (Annalen Missiehuis Tilburg, Juni '23).

Het mijnstadsje Sawah-Loento, door Pr. L. Woestenberg. — Banka, door Pr. R. van Hoof. — De dieren in onze Missie. De orang-oetan, door Pr. Eligius. (Borneo-Almanak, '24).

Katholiek onderwijs in de Java-Missie, door F. Sträter S. J. (St. Claverbond, Juni '23).

Soerabaja, door H. Ch. G. J. van der Mandere (met ill.). (Mork's Magazijn, 1923, I, bl. 27).

Een Portugeesche Missie-poging op Bali in 1635, door C. Wessels. (Studiën. Dl. XCIX, Juni '23). Een merkwaardig artikel; het bevat o.a. mededeelingen uit een onuitgegeven brief van Pr. E. de Azevedo, dd. Malakka 8 Jan. 1635, waaruit blijkt, dat de „koning van Bale” het jaar te voren aan de Portugeezen had verzoekt om met hem handel te drijven en dat zij hem „Padres” zouden brengen. Blijkbaar is aan dat verzoek gevolg gegeven, doch is een en ander aan de Nederlanders, die het werk der Katholieke Kerk in den Archipel zooveel mogelijk vernietigden, onbekend gebleven.

Suriname.

In zijne rede bij de behandeling van de Surinaamsche begroting voor 1923 in de Eerste Kamer, vroeg de heer Idenburg, naar aanleiding van den door den Gouverneur gekozen weg om zijn klacht te uiten, n.l. in een tot de Koloniale Staten gericht stuk:

„Wat moeten de Koloniale Staten daarop antwoorden? Wat moeten die Staten antwoorden als de Gouverneur in het licht stelt, dat zijn verhouding tot het opperbestuur niet goed is; dat het opperbestuur de juiste verhouding, zooals die door het Regeeringsreglement wordt bepaald, niet begrijpt; wat kunnen die Koloniale Staten er aan veranderen? Immers niets.”

Onze lezers zullen zeker willen vernemen, hoe de Staten hebben gereageerd op de beschouwingen van den Gouverneur. Daarom volge hier het des-

West-Indische Gids.
 Juni-afl. Nils Otto Tank (1800—1864), door C. K. Kesler. Levensbeschrijving van dien zendeling in dienst der Morausche Broedergemeente). — Verslag van een reis naar den Landriktop (Boven-Saramacca), door J. W. Gonggrijp en G. J. J. J. — Suriname en de Fransche strafkolonies, door O. E. G. Graaf van Limburg Stirum. — Opbouw, door J. Pyttersen (vervolg). — Een en twintigste jaarverslag van het Van Eeden-fonds. — Bibliographie.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 42. Is tengevolge van de restrictie een rubberoorlog te verwachten? — Practische wenken bij de bemesting, door J. J. O. — Verfraaiing onzer tuinen, door P. D. — Plantmethoden bij aardappelcultuur op Java, door P. van der Goot. — De Nipa-palm als een bron van suiker en alcohol, door E. T. R. — Eenvoudige landbouwleer voor den landbouwer, door A. J. Koens (vervolg). — De rubbermarkt in 1922. Het Hollandsche schrikbeeld, dat geen schrikbeeld bleek te zijn. Belangrijk rapport van Symington en Sinclair te Londen (slot). — De Decuria Decurrens (vervolg). — Soekaboemische Landbouwvereniging. — Groenbemesting, door Dr. Ch. Bernard. — Tabakshandel in 1922. — Het Ned.-Indisch Landbouw Syndicaat. — Het instituut van den zoogenaamden „Kleine Landbouw”, door B. Hogewind.

De Hindoe-Javaansche Kunst.
 Aan een door den uitgever M. Nijhoff te 's-Gravenhage uitgegeven prospectus ontleenen we:
 Zoo juist verscheen: Inleiding tot de Hindoe-Javaansche kunst, door Dr. N. J. Krom. Tweede, herziene en vermeerderde uitgave 1923. 3 deelen, vormende 2 din. tekst en een album met 112 platen en kaarten. (f 35).

Dit werk geeft een samenvattend overzicht van wat er op het oogenblik aan uitingen der Hindoe-Javaansche kunst bekend is, een leidraad verschaffend aan hen, die de kunst van de Hindoes te leeren kennen en als grondslag voor verdere studie. Geen „populair” boek, maar een wetenschappelijk werk, tevens leesbaar voor den beschaafden leek. De eerste druk verscheen in 1920; de oplaag was echter zóó klein, dat hij in eenige maanden was uitverkocht.
 De schrijver heeft van deze nieuwe uitgave gebruik gemaakt om talrijke verbeteringen aan te brengen. Ook het album platen is eenigszins uitgebreid. Tevens werd de uitwerking veel beter verzorgd.

Indische sprookjes, door Th. J. A. Hilgers. Met platen. (Nijmegen, Blankwaardt en Schoonhoven).

Hollandska Indien. Orienterande Handbok för svenska handelsmän av Ch. Sjögern, Handelsattaché vid Kungl. Maj: stadsrådgörning i Haag (Stockholm, Sveriges Allmänna Export- och Importförädlings Förlag).

Nieuw adresboek van geheel Nederlandsch Indië 1923, uitgegeven in 1922 bij de N.V. Electriche Drukkerij „Favoriet” te Weltevreden.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
 Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
 Wij kunnen U momenteel aanbieden: S
Complete Huiskamers van af f 315.-

MILENA SIGAREN
 SERIEMERK
 FABRIKANTEN:
C. DE JONG & ZONEN, APeldoorn
 HOOFDSTRAAT 8 TELEFOON 84

BESCHIKBAAR.

**PIANO'S
 RIPPEN**
 P. Heinstraat 42
DEN HAAG
 Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

Bij uw bezoek aan
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerk U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of
 gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood
**Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
 terwijl gij slaapt!**

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te

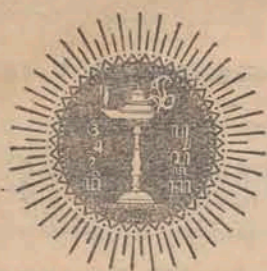
BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors
 Prop.: M. ANDRÉ,
 4 rue Grétry, BRUSSEL
 (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Bronckère).

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
„Java-Instituut” en van „De Commissie voor
de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in
Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van
Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van
de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en
Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op syste-
matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
inleedt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van
Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waar-
door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
schen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen
van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie
ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te
vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaan-
baar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel
en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de
dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering
zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder
bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefde-
lied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet
eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en
vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en
de monumenten van de beschaving van zijn heet-
geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het
lied rijst uit zijn ziel . . .”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag
van Ned.-Indië”

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

betreffende brokstuk uit het Voorloopig Verslag
der Staten:

„Met even groote belangstelling als instemming
werd kennis genomen van § 1 der toelichtende me-
morie, waarbij, met een beroep op concrete feiten,
beloofd wordt, dat in den loop der jaren de toe-
passing van het vigeerende regeeringsreglement
een zoodanige is geweest, dat het opperbestuur de
in gouverneur en Koloniale Staten belichaamde
machten in die mate heeft teruggedrongen, dat van
een „vrijelijk zich bewegen” in het belang van de
aan hunne zorgen toevertrouwde samenleving, ge-
lijk blijkbaar gewild was, vrijwel niets is overge-
bleven.

Algemeen werd het gewaardeerd, dat de verte-
genwoordiger van de Kroon van de gelegenheid,
welke een staatsstuk als de toelichtende memorie
tot de ingediende begrooting aanbodt, gebruik
heeft gemaakt om daarbij onomwonden uiteen te
zetten, welke opvattingen in hem leven bij de vol-
voering van de eenmaal op zich genomen, even ge-
wichtige als verantwoordelijke bestuurstaak.

De daarnevens aangehaalde voorbeelden stellen
inderdaad scherp in het licht dat, en hoe, afgeschei-
den van de in deze tijden zoo noodzakelijke versor-
bering als gevolg van de algemeene wereldmalaise,
de afwerking en voltooiing van elk werkplan vrij-
wel onmogelijk gemaakt, elke poging tot voort-
schrijding op den uitgestippelden weg gedwars-
boomd wordt.

Men meende echter aanstonds te moeten doen
uitkomen, dat men er zich volkomen van bewust
was, dat men hier niet te doen had met op zich
zelf staande moeilijkheden, welke een bepaalde
gouverneur tijdens zekere bestuursperiode heeft
ontmoet, doch dat, gelijk de memorie van toelich-
ting het zoo terecht zegt, het hier een stelsel geldt,
waarbij het opperbestuur formeel volkomen be-
voegd handelt, doch dat desniettemin de geleide-
lijke ontwikkeling der kolonie tot zelfstandigheid
verhindert en in den weg staat.

Nog versch in het geheugen ligt hetgeen de be-
kende ster-correspondent van de „Nieuwe Rotter-
damsche Courant”, die eind 1922 Suriname be-
zocht, schreef omtrent de verhouding tusschen be-
stuur en opperbestuur, in zijn reeks belangrijke
Surinaamsche artikelen, welke — dat zij hier met
erkentelijkheid getuigd — zoo zeer blijk geven van
den even objectieven als scherpen en juist blik
op Surinaamsche toestanden en verhoudingen.

Van merkwaardige gelijkenis hiermee is, — on-
danks de bijna 50 jaren, die er tusschen liggen, —
hetgeen in een onder pseudoniem *) geschreven ar-
tikel, dat een vrijwel gelijktuidenden titel draagt
als het bovenbedoelde, en in hetzelfde blad ver-
scheen, de schrijver van toen vragenderwijs op-
merkte: „Is het waar, dat de kolonie geregeerd
wordt van uit een der bureaux van het ministerie
van koloniën, de gouverneur feitelijk onder een
referendaris staat, en de minister, die van zooveel
verzuim in West-Indië de schuld draagt, een on-
schuldig tusschenpersoon is tusschen een bureau-
chef en den gouverneur?”

Is, als beloofd, dit stelsel, in strijd met de ver-
lichte bedoeling van den wetgever, die aan Suri-
name in het regeeringsreglement een ruime mate
van zelfbestuur toestond, even oud als noodlottig,
het valt helaas niet te ontkennen, dat de gewraakte
toestand in de laatste jaren scherper naar voren is
getreden en het streven om de bestuursmacht ge-
heel van Paramaribo naar Den Haag te verleggen,
is toegenomen.

Het is den Staten niet onbekend, dat een heel
enkele maal zijdens het opperbestuur een ander
geluid werd vernomen. Het was in de zitting van
de Eerste Kamer der Staten-Generaal van 23 Jan.
1886, — elf jaren vóór het protest van den oud-
gouverneur Van Asch van Wijck in denzelfden tak
van het Nederlandsche parlement — dat de minis-

*) Suriname en de Surinaamsche quaestie, door Johan,
5 April 1875, blz. 16.

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT
Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

Haagsche Steenkolen-Maatschij voorheen J. KEMPS

Hofleverancier

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

ter van koloniën Sprenger van Eyck, naar aanlei-
ding van een in de „Nieuwe Rotterdamse Con-
rant” van 12 Januari t.v. ingezonden stuk, waar-
bij opgekomen werd tegen de beperkingen door op-
eenvolgende ministers van koloniën van den gou-
verneur in de dezen bij het regeeringsreglement toe-
gekende bevoegdheden, o.m. het volgende zede:
„Het regeeringsreglement van Suriname brengt
mede, dat daar ter plaatse vooraf en voornamelijk
geoordeeld wordt wat noodig is en de minister van
koloniën, die zich aan het regeeringsreglement
houdt, zal, soms nuttige wenken kunnen geven
maar er prijs op stellen, dat het initiatief van daar
uitga en daar in de eerste plaats de zaken beoor-
deeld worden.”

Zoo is het en de Staten zeggen het dezen minis-
ter van koloniën na: van hier moet het initiatief
uitgaan. Het is dan ook in strijd met de belangen
van land en volk te achten, wanneer, zooals in den
paragraaf der Memorie van Toelichting wordt aan-
getoond, het initiatief van den vertegenwoordiger
der Kroon gefnuikt of aan banden gelegd wordt.

Zou al kunnen worden bewezen dat, gelet op Sur-
iname's financiële afhankelijkheid van het moe-
derland, een streng doorvoeren van het gehuld-
de systeem er toe zou moeten leiden, dat „het
quasie-besturen in de kolonie” eenvoudig werd af-
geschaft, een verblijvend verschijnsel werd het ge-
noemd, dat de herziene Grondwet zulks verder on-
mogelijk zal maken. Men was dan ook van mee-
ning, dat, al moet worden erkend, dat 's gouver-
neurs algemeen bestuur emaneert uit het opperbe-
stuur des Konings, de toekomstige uitvoering en
toepassing van het nieuwe artikel 61 der Grond-
wet geen ruimte zal mogen openlaten voor een me-
gelijke bestendinging der hierbij gewraakte toe-
standen”

Het Voorloopig Verslag geeft nog verdere belang-
rijke beschouwingen over dit onderwerp, die wij-
wegens de uitvoerigheid, hier niet kunnen mede-
deelen.

In het Algemeen Handelsblad van 23 Mei een
belangwekkend hoofdartikel „Kolonie en subsidie”,
waarin in de eerste plaats instemming betuigd
wordt met het oordeel van den heer Idenburg, die
den stap van den Gouverneur op verschillende
gronden een fout noemde.

Minder juist acht het blad de opmerking van den
heer Idenburg wanneer deze met klaarblijkelijke
instemming een passus aanhaalt uit het rapport
van de commissie-Bos van 1911 en Suriname's fi-
nanciële afhankelijkheid een gevolg noemt van
„onzelfstandig steunen op den staat” en het komt
het blad voor, dat de minister sterker zou staan in
zijne verdediging van de koloniale subsidies wan-
neer hij er op wees, dat de oorzaak van het subsidie
voor Suriname niet in de kolonie zelve moet
worden gezocht.

Want daar ligt zij niet.

Dit wordt dan uitvoerig aangetoond, waarna het
blad schrijft:

„ Uit het vorenstaande ziet men, dat het
voor dit jaar op 25 tonnen gouds geraamd subsidie
die nagenoeg geheel reeds te vinden is uit lasten,
die de kolonie heeft te dragen, zonder dat haar in
deze eenige schuld kan treffen; nagenoeg de helft,
de hooge kosten van het onderwijs, wordt zelfs
door onzen wil aan haar opgelegd.”

Uit het artikel nog deze aanhaling: „ Men
vraage zich ook af, of de houding van het opperbe-
stuur, door de uitzending telken male van dure
krachten uit Nederland, die voor een korte poos
met problematiek nut in de kolonie werken en dan
weer repatriëeren, opvoedend werkt.”

Er is in Suriname nog veel, zoo heel veel, dat
door goede samenwerking, zoowel daar tusschen
Gouverneur en Staten, als tusschen Gouverneur en
Minister — in deze van een goede samenwerking
met het parlement vrijwel verzekerd — ten goede
zou kunnen worden gekeerd.

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

Maar, om dit te verkrijgen staat voor ons vast de noodzakelijkheid van een juist besef van aard en oorsprong van Suriname's financiële afhankelijkheid. Wij hebben die in het vorenstaande aangegeven en wij blijven bij onze reeds op 1 Juni 1920 gesproken meening, dat de aan Suriname te verlenen steun niet „het middel mag zijn voor Nederland om volledig zeggenschap te behouden over allerlei aangelegenheden eener kolonie, welke tegenwoordigend lichaam vier jaar geleden zijn vijftigjarig bestaan herdacht.”

Op Suriname drukken buiten zijne schuld, hoog lasten, waarvoor Nederland zich moreel verantwoordelijk moet gevoelen. Het zal wel mogelijk zijn daarop enkele tienduizenden guldens voor hoog noodige uitgaven te besparen. Maar daarop komt het niet aan. Waar het wel op aan komt, is middelen te vinden, waardoor de welvaart der kolonie kan worden verkregen en daarmee ook verhooging der financiële draagkracht, waardoor het subsidie tot geringer proporties zal worden teruggebracht.”

Uit de rede, waarmee de Gouverneur op 8 Mei 1923 de nieuwe zittingjaar der Koloniale Staten heeft geopend, willen wij de volgende passages aanhalen, om in een volgend nummer op de rede terug te komen:

„Dank zij de gewaardeerde medewerking van het bestuur van de Nederlandsche Jaarbeurs van de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut, werd in Utrecht een vrijwel volledig overzicht onzer producten gegeven.

In het bijzonder trokken sinaasappelen en houtsoorten daar zeer de aandacht en uit velerlei mededeelingen is gebleken, dat men zich door die inleiding het bestaan van onze kolonie meer en meer bewust geworden.

Met erkentelijkheid worde vermeld, dat de Koloniale West-Indische Maildienst al onze producten voor die jaarbeurs kosteloos naar Nederland heeft vervoerd.

Was het vorengenoemde reclamemiddel nog slechts van betrekkelijken invloed, niemand onzer zal durven verwachten, dat in een orgaan van de Nederlandsche pers zoozeer de aandacht op Suriname zou zijn gevestigd, als zulks in het afgelopen jaar het geval is geweest.

Het bezoek van dr. Van Blankenstein is een belangrijk moment in onze historie en het is mij een behoefte van deze plaats een woord van bijzondere dank te wijden aan dien scherpzinnigen onderzoeker en gevoelvollen schrijver voor zijn rusteloos arbeid ter wille van ons land en van zijne bewoners verriicht.

Behoudens enkele onjuistheden, heeft deze meester van de taal in zijne boeiende artikelen, welke in verbijsterende snelheid opeenvolgende velden van Suriname aan het oog voorbijbrachten, zodanigen indruk in Nederland gevestigd, dat zij in vele kringen, meer dan voorheen, het nationale, staatkundig en economisch gewicht van het koloniaal bezit wordt gevoeld en dat er een belangstelling voor dit land is geboren.

Deze schrede, met hoeveel forschheid ook gezet, slechts een eerste schrede op den weg naar de wenschevare bekendheid, welke wij in het moedervland behoeven, en kon daarop volgen, dat overeenkomstig het van uw college uitgegaan verzoek, onlangs kolonie eerlang door leden van het Nederlandse parlement werd bezocht, dan zou de daarbij verworven kennis, mede als voorlichting voor anderen, uiterst vruchtbaar kunnen blijken, voor in een tijd, waarin voor de staatkundige fundamente van ons bestaan wederopbouw in uitzicht gesteld”.....

„Maatregelen zullen worden getroffen om de mogelijkheid van een waterleiding voor Paramaribo andermaal te overwegen en terwijl ik het u zeer toejuich, dat de stoot daartoe ditmaal uitgegaan van een Surinamer, wiens naam op het koloniaal gebied in hooge eere staat, wil ik niet

nalaten mijne dankbaarheid uit te spreken voor den krachtigen weerkank welke deze oproep in ons midden heeft gevonden.....”

De Koningin en de Prins hebben aan prof. J. C. van Eerde, hoogleraar aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam, verzocht, voor de Prinses een cursus te houden in kennis van de koloniën.

Prof. Van Eerde heeft zich hiertoe bereid verklaard en zal met dezen cursus na de groote vacantie beginnen.

Verbetering: in ons vorig nummer is de naam *Waldijk* verhaspeld tot *Waldjak*.

Curaçao.

Prof. Dr. Josselin de Jong.

De *Amigoe* vermeldt, dat Prof. Dr. J. P. B. de Josselin de Jong op 9 April l.l. te St. Martin is aangekomen met de gouvernementsschoener „Virginia”, komende van St. Thomas.

De Streitberg.

Eenige maanden geleden vermeldden wij iets van eene bijdrage over Curaçao in een Belgisch tijdschrift. Onder het opschrift „inlichtingen over Curaçao” schrijft de *Amigoe* daarover:

„Wij ontvingen dezer dagen No. 7—8 Jul.-Aout 1922 van het *Bulletin de la Société Belge d'Etudes Coloniales*, waarop op bl. 444 een bijdrage voorkomt, getiteld: *Curaçao, Possession hollandaise dans le mer Caraïbe* van den heer Th. de Streitberg.

De schrijver zegt tweemaal op Curaçao een bezoek te hebben gebracht. Wanneer dat geweest is, zegt hij niet.

Uit sommige uittalingen meenen wij te moeten afleiden, dat dit minstens 20 jaar moet geleden zijn. Naast veel waardeerends over ons eiland en zijn bewoners, bevat zijn verhaal ook zeer veel onnauwkeurigs. Het heeft de fout van alle beschrijvingen van zoogenaamde één-dags reizigers, die na een haastig en vluchtig bezoek meenen voldoende op de hoogte te zijn om anderen te kunnen voorlichten. Zoo noemt hij het Pensionaat *Welgelegen* abusievelijk *Wellington* en beweert dat er gemiddeld 400 leerlingen zijn. Wat méér dan schromelijk overdreven is. Het lust ons niet verder op dit geschrijf in te gaan.”

De „Estelle”.

De *Estelle*, die als gouvernementsschoener werd afgekeurd en voor f 8000 verkocht, is na deugdelijk gerepareerd te zijn, naar het schijnt weer zee-waardig geworden.

Wij dachten, dat die schoener aan een Venezolaan verkocht was. Doch nu lezen wij in *El Boletín Comercial*, dat de *Estelle* dezer dagen weer naar Saint Martin vertrekken zal. Dat is vreemd. (A. d. C.)

Hooge Raad.

Het vonnis van het Hof van Justitie alhier, in zake de onregeldheden op 17 Juli, is door den Hoogen Raad in Holland bevestigd. (A. d. C.)

De Stamdag van het A. N. V.

Wij hadden gelegenheid Zaterdag 26 Mei l.l. in Dordrecht dezen dag mee te maken. De gloedvolle rede van Minister Dr. De Visser was inderdaad het glanspunt. Zeer juist was de samenvatting, die de voorzitter, de heer De Kanter, gaf van de taak van het A. N. V. in de verschillende wereldstreken. O.a. zei hij, dat op Curaçao het verbond de vereniging moest zijn van allen, die tot den Nederlandschen stam behooren, zoowel Curaçaoënaars als Hollanders. Dit sloeg in. Of er vele Curaçaoënaars waren? Wij zagen geen bekenden. En het deed wat vreemd aan, dat wel een Surinamer het woord voerde, hetgeen zeer de belangstelling der

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

J. P. BATENBURG & Co's

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,

KOETSEN EN CARROSSERIËN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

ormisbaar „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

VAN DEN BICHELAER & CO

TABAK-, SNUIF- en SIGARENFABRIKANTEN

EINDHOVEN

V B

DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN
DE OUDE VETTE HEN,
KORTHÉIDSHALVE GENAAMD: „Vé B6“.

BRÖÖD, ——— BESCHUIT, ——— BANKET,

BILDERDIJKSTR. 139, DEN HAAG
Tel. Marnix 3820

EIGEN WINKELS IN ALLE DEELEN
VAN DEN HAAG EN SCHEVENINGEN

GEREGELDE BEZORGING IN ALLE WIJKEN VAN
DEN HAAG, SCHEVENINGEN
RIJSWIJK EN WASSENAAR

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen.“
 (L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangerakt door verheven wijsheid.“
 (Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin.“
 (Top Naeff in *De Amsterdammer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct wel een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen.“
 (Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka“
 Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
 Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

COLUMBUSSTRAAT 159
 TEL. M. 5307

J. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
 EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH“

aanwezigen had, maar niemand van of namens Curaçao. Nog even konden wij een kijkje nemen op de Groot-Nederlandsche Tentoonstelling. Suriname en Curaçao waren eenigszins door elkaar gehaspeld, doch wij zagen er mooie foto's, kaarten en oude boeken.

Op de hoogte(?!).

Het groote Nederlandsch dagblad *de Telegraaf* meldde onlangs het nieuws, dat bij het meer van Maracaïbo een petroleumbron was aangetroffen, die een capaciteit had van 120.000 barrellen per dag. Dit zou de hoogste productie zijn, die ooit door een oliebron werd bereikt.

Dat allerlaatste zal wel niemand in twijfel trekken. Het is niet alleen fabelachtig, maar een fabeltje tevens.

Uit de gegevens uit Maracaïbo, door ons gepubliceerd, bleek dat de productie van de oliebron *La Rosa* geschat werd op 50 tot 52000 barrellen daags.

Nog een groter flater begaat *de Telegraaf*, door aan het bovenstaande bericht nog het volgende toe te voegen:

„Voor Curaçao kan de snelle ontwikkeling van „dit oliebedrijf echter groote beteekenis blijken te „bezitten, daar tengevolge van bovengenoemde „transportbelemmering alle overlading via Curaçao „geschiedt, en ook de vestiging van een belangrijk „raffinagebedrijf niet is uitgesloten.“

Dat dus de *Koninklijke* hier op Curaçao reeds sedert 1918 een groote raffinaderij in volle exploitatie en een heele vloot van olietransport voor schepen om de olie van Maracaïbo naar hier over te brengen, in dienst heeft, schijnt aan dat blad nog niet ter oore zijn gekomen.

In 1922 werd reeds een waarde van ruim 10 miljoen aan olieproducten door de *Curaçaosche Petrol. Mij.* uitgevoerd. (A. d. G.)

Hof van Justitie.

Het Ministerie van Koloniën zoekt een doctor in de rechtswetenschap voor het hof van justitie in Curaçao. Wij meenen te weten, dat Mr. Schagen van Leeuwen ontslag gevraagd heeft. De bezoldiging is slechts f 7000.—; het dienstverband moet aangegaan worden voor 6 jaren.

Koloniale Raad.

La Cruz van 31 Mei l.l. noemt de zitting van 30 April l.l., waar de begroting behandeld werd, een historische zitting eenig in de geschiedenis der kolonie. Geen klachten, geen critiek, geen hard woord zelfs werd gehoord. Integendeel. De voorzitter, de heer C. S. Gorsira J.P.Ezn., opende de vergadering met een lofrede op de goede verstandhouding tusschen- en de samenwerking van bestuur en Raad. Het lid Maduro volgde in denzelfden geest en vroeg alleen, of geen onderscheid kon gemaakt worden tusschen uitgaven, die voor rekening van het moederland blijven, en die, welke uit de koloniale kas betaald moeten worden. Hij drong aan op steeds meer zuinigheid. Hij was tevreden, toen de heer Prakken als bestuurs gemachtigde antwoordde, dat die splitsing van uitgaven van het moederland moest uitgaan en dat het gouvernement ongeveer f 100.000.— had bezuinigd, door het militair hospitaal op Plantersrust te sluiten. De heer De Veer Abrahamsz. vroeg of de bouw der scholen op Jandoret en St. Martin noodzakelijk was, hetgeen de onderwijsinspecteur bevestigde.

In drie kwartier was de zitting afgelopen. 't Is inderdaad prachtig!!

Uit den Verrèn Vreemde.

De blauwe week.

Om het medegedeelde uit de door minister Sarrant gehouden rede ineens te geven, hebben wij in het vorige nummer nog niet voldaan aan de toezegging van een week te voren, om de oplossing aan te geven, welke voorstanders van alcoholbestrijding aanbevelen, die echter niet tot geheel-

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

VERLOFGANGERS
 JE ADRES voor Gereedschappen,
 Koperwerk, Gordijn-garnituren,
 Geldkisten, enz. enz. is bij
A. NIEUWENHUIZEN
 Prinsestraat 19-21 Tel. H. 7763

verbod voor Afrika willen overgaan. Nieuwe middelen hebben wij er niet onder aangetroffen.

Bovenaan staat hooge invoerbelasting op gedistilleerd. Heel mooi wordt daarbij vermeld, dat de opbrengst bestemd kan worden voor de verbetering van de hygiëne en de geneeskundige hulpverlening. Voor dezen maatregel wordt ook eerder op overeenstemming gerekend tusschen alle belanghebbende mogendheden, dan voor een verbodsbepaling, omdat financieel voordeel natuurlijk gemakkelijker aanvaard wordt dan een groot financieel offer.

Zoo zou de invoer van alcoholranken verminderen, de prijs wordt duurder, hetgeen het verbruik ook nog zal doen afnemen. De invoer in flesch zou toegelaten worden; deze zou, door het hooge douanerecht, door het kostende van de flesch, door de hogere vervoerkosten, toch een zoo duur handelsartikel aan de markt brengen, dat het voor de massa niet meer bereikbaar zou wezen. Daarentegen zou de vrachtafvaart er toch een deel van de voordelen door behouden, die nu uit den jeneverhandel getrokken worden. Wij kunnen niet verheelen, dat 't ons voorkomt, dat de handelsvoordeelen blijkbaar te zwaar wegen om het drankmisbruik met ernst te willen fnuiken. Voorts zou straf gesteld kunnen worden op openbare dronkenschap en deze niet meer als verzachtende omstandigheid bij overtreding of misdaad moeten gelden, doch daarentegen juist als verzwarende omstandigheid. Bij de opvatting van collectieve verantwoordelijkheid, die de inlandsche samenleving in Afrika huldigt, zou de gemeente nog door een boete kunnen worden getroffen, wanneer vele dronkenstrafgevallen berechtigd moesten worden. Bedenkt men dat het verbod door Mohammed uitgevaardigd het heeft moeten afleggen tegen de jenever-verlokkung, dan verwachtten wij van de bestrijding door blanken en christenen niet veel, de bestrijders zelf leveren de motieven voor ons gebrek aan geloof in mogelijk succes.

Nederlandsche onderwijzers voor Zuid-Afrika.

Wij ontleenen het volgende aan een particuliere correspondentie der N. Rott. Ct., van 11 Mei; het groote blad zal wel de overname willen veroorloven, om het belang van de grootst mogelijke verspreiding van de mededeeling.

Heden vertrekt met de Windsor Castle naar Engeland dr. W. J. Viljoen, Superintendent-generaal van Onderwijs van de Kaapprovincie, die, als afgevaardigde van de Unie-Regering, te Londen de Rijks Onderwijs-Conferentie gaat bijwonen. De volgende week zal voor hetzelfde doel met een van de Australische stoomschepen van hier vertrekken de heer George Hofmeyer, Unie-secretaris van onderwijs. Terwijl na afloop van de conferentie de heer Hofmeyer verschillende landen, ook Nederland, zal bezoeken, vooral met het oog op het vraagstuk van kindervervoer, zal dr. Viljoen bijzondere aandacht wijden aan verschillende onderwijs-vraagstukken, die hier alsnog op oplossing wachten. Het zal wel Juli worden alvorens dr. Viljoen Nederland zal bereiken. In verband met dit bezoek schrijft mij de plaatselijke secretaris van het Algem. Nederl. Verbond: „Voortdurend worden door mij ontvangen, of worden naar mij ter afdoening verwezen, brieven van lieden in Nederland, die om inlichtingen vragen aangaande de mogelijkheid om in Zuid-Afrika geplaatst te worden aan den een of anderen tak van onderwijs. Ik heb deze aanvragen zooveel mogelijk beantwoord. Het is een feit, dat er groote plannen van uitbreiding bestaan vooral op 't gebied van middelbaar onderwijs. Alles stuit echter voorloopig af op 't gebrek aan fondsen, dat zich ook hier scherp doet gevoelen. Dr. Viljoen is de leidende persoon op 't gebied van onderwijs hier te lande en ik zou gegadigden aanraden van zijn bezoek aan Nederland gebruik te maken om met hem in verbinding te treden. Zulks kan 't best gedaan worden door tusschenkomst hetzij van prof. R. Casimir in Den Haag of dr. B. de Gaay Fortman te Dordrecht.“ Ik mag hieraan toevoegen, dat dr. Viljoen een warm vriend is van onze Nederlandsche taal, en Nederland en Nederlanders een goed hart toedraagt, gelijk zulks trouwens ten uwent wel bekend moet zijn. Algemeen hoopt men, dat zijn bezoek goede vruchten moge voortbrengen voor de Nederlandsche-Z.-A. betrekkingen.

Tanger en geen einde.

Het begint er iets van te krijgen of de oplossing van de Tangerkwistie naast die van de kwadratuur van den cirkel te plaatsen is. Intusschen blijven de specialiteiten in 't verwickelen van internationale vraagstukken zich met succes vermeiden met deze puzzle. Weer wordt een bijeenkomst aangekondigd van Britsche, Fransche en Spaansche „deskundigen“..... om tot een oplossing te komen? Neen, dat zou te eenvoudig zijn, om na te gaan of er overeenstemming te verkrijgen zal zijn ten opzichte van de te voeren beraadslagingen bij een conferentie, die alsdan gehouden zal worden. De Engelschen wenschen te komen tot internationalisatie van Tanger, Frankrijk wil den Sultan van Marokko met de bestuursregeling bedenken, Spanje zou Tanger willen toevoegen aan zijn gedeelte van Marokko.

The English Sport Stores
 Frederik Hendriklaan 85
 The Hague
Sport articles and clothing of every description

Piano's Orgels

C. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Meugels Kunstspelpiano's

P. H. MATLA Pansier-straat 33 SCHEVENINGEN

Motor- en Rijwielhandel Reparatie- Inrichting

MOFFELN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON

GROENMARKT 27 TELEPHOON No. 2512

DROGERIEN :: CHEMICALIËN

DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Spanje in Marokko, of moet het zijn „uit Marokko“?

Terwijl Frankrijk in Marokko al verder terrein wint, voelt Spanje zich al meer uit zijn deel van het Marokkaansche gebied gedrongen. Er hebben zich in het Rif twee gebeurtenissen van betekenis afgespeeld. Voordat 't ware bekend was, wezen ongunstige teekenen al op den ernst. In de troonrede door koning Alphonse een twaalf weken geleden uitgesproken, werd met geen enkel woord een weerlegging gedaan van de toen reeds opduikende geruchten. De minister van Oorlog Zamora trad af, omdat de minister van Buitenlandse Zaken, onder wiens departement de Marokko-zaken nu voortvarend geheel ressorteeren, hem onkundig had gelaten dat het in Marokko gebeurde.

De laatste helft van Mei is in de streek om Melilla hevig geschied. De verliezen zijn zoowel aan Spaansche als aan Marokkaansche zijde zwaar. De eerste berichten spraken van gevallen Spanjaarden, waartegenover een verlies van 600 Marokkanen bij den vijand werd „geschat“. De opwinding te Madrid was zeer groot, ook in andere steden voedde het de relletjes, juist tusschen communisten en fascistten al tot bloedige strijden geleid hadden. Sedert eenigen tijd beproefde het tegenwoordig ministerie het met de Marokkaansche stamhoofden en aanvoerders klaar te spelen door zoete broodjes te verspreiden; reeds was gebleken hoe duur deze methode van vriendschap koopen is. Na Spanje veel te hebben laten bejagen, hebben de Marokkanen nu een poging gedaan om het gebied aan de blanke overheersching te onttrekken. Meer dan ooit te voren staat Spanje zonder antwoord bij het: wat nu? Het is wel een officieele tegenspraak gekomen, maar deze wordt teniet gedaan door nog meer berichten over gevoelige tegenslag.

De Kamer van koophandel te Saigon bezorgt een rapport over Java.

De K. v. K. te Saigon beperkt haar aandacht niet tot Indochina. Zij zond missies naar Burma, naar de Philipijnen, naar Java.

De Dépêche Coloniale van 24 Mei geeft een uittreksel van het over Java uitgebrachte rapport, dat alleszins gunstig uitvalt. Er wordt nadruk op gelegd, dat het daar bereikte resultaat is van een kolonisatietijdperk van drie eeuwen, terwijl de andere eilanden, die den Nederlandsch-Indischen archipel vormen, geenszins een even gunstig beeld van ontwikkeling geven. Hetgeen over Java gezegd wordt, valt buiten deze rubriek van ons weekblad; wij vermelden het als teken van belangstelling in den vreemde.

Britsch-Indische Islam-delegatie naar Java.

Volgens een bericht in „de Locomotief“, zijn medio Maart Bombay in de woning van Z. H. den Agakhan een aantal conferenties gehouden, waaraan vooraanstaande Mohammedanen uit verschillende deelen van Indië deelnamen. Daar is besloten zijn een commissie naar Java te zenden, om de maatregelen te helpen nemen tegen de bekeering van Mohammedanen tot een ander geloof.

Vrijlaten van de Egyptische bannelingen.

Wadat de voorman der Egyptische Wafd, Zagloel Pacha, z.g.n. om gezondheidsredenen uit de verbanning naar de Seychellen ontslagen was en eerst naar Gibraltar overgebracht, doch onlangs geheel vrij gelaten was, heeft de gouverneur der Seychellen nu ook aan de vijf andere verbannen Egyptenaren de vrijheid teruggegeven. Dit zal de vreesaanhangers zeker verheugen, maar bevredigen zal 't hen niet. In deze is alles zonder vorm van proces gedaan. Zij worden dit als onrecht en willekeur demonstreeren.

Het Paascheiland uit de asch herrezen.

Wij hebben hier ons in memoriam gegeven aan het Paascheiland, het eiland met de merkwaardige overblijfselen in den Oceaan van een vervlogen beschaving, dat, naar door ons bericht was, geheel zou verdwenen zijn, bij de buitengewoon woeste zee- en aardbeving, die West Zuid-Amerika geteisterd heeft. Een telegram uit Santiago de Chili van Mei is dit bericht komen logenstraffen, een visscherschip was onlangs 't eiland aangedaan en 't ongedeerd gevonden. De belangstelling in geheimzinnige reuzenbeelden zal er nu door verlevendigd zijn geworden.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

DE INFORMATIE-BUREAU VAN DE VEREENIGING „OOST EN WEST“.

Verlag over het jaar 1922.

Ook gedurende het afgelopen jaar was de toeloop naar het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West“ van die een betrekking zochten in onze Overzeesche gebieden, wederom belangrijk.

Ondanks alle ongunstige berichten omtrent de maatschappelijke welvaart in Indië, zich kenmerkende door een hoofdzakelijk op het gebied van cultuur, handel en nijverheid rondwaaierende *malaise*, met de gevolgen van dien, heerschte hier te lande nog vrij algemeen het denkbeeld, dat Indië op het gebied der arbeidsmogelijkheid het land van Cocanje is, waar ieder, die van aanpakken weet, vrij wel zeker van kan zijn een behoorlijke betrekking te vinden, welke hem den weg opent naar een onbezorgde toekomst.

Met de veranderde toestanden, als gevolg van de *malaise*, welke schier alle bedrijven ernstig belemmert en eveneens het gouvernement noodzaakt de grootst mogelijke zuinigheid te betrachten bij het aannemen of aanhouden van zijne dienaren, houdt deze fictie geen rekening.

Veel meer was dit het geval in het buitenland, v.n.l. in die landen, welke in den wereldoorlog zijn betrokken geweest — Duitschland, Oostenrijk, Tschecho-Slovakei, Hongarije en Rumenië — waar de meening blijft bestaan, dat juist Nederlandsch-Indië het land bij uitnemendheid is, waar men met de meeste kans op succes zou kunnen heengaan, waarheen men gevoelig zou kunnen „*auswandern*“.

Volgens het Soer. Hbl. van 3 Jan. 1923 heeft nog altijd in Ned. Oost-Indië — en ook in West-Indië — een teruggang van de bedrijven plaats, waardoor in het jaar 1922 bankroeten en liquidaties van handels- en nijverheids-ondernemingen veelvuldig voorkwamen, al is het waar, dat de in genoemd jaar gevallen klappen geen direct gevolg van de *malaise* waren, waaronder men heeft te verstaan een ernstige economische verzwakking, maar van den vrij snellen en voor velen onverwachten terugkeer tot meer normale verhoudingen.

In den opgeschroefden tijd, welke achter ons ligt, heeft men zich, volgens hetzelfde blad, zoowel in het particuliere, als in gouvernementele kringen tot overproductie en overconsumptie laten verleiden, die er in zeer veel takken van dienst toe leidden, dat men meer personeel aannam en hoogere loonen betaalde, dan in normale tijden verantwoord zou zijn. Dat die verantwoordelijkheid nu wel gevoeld wordt, wijst op een terugkeer van het normaal economisch inzicht, doch niet op „*malaise*“.

Zooveel is zeker, dat tot Ultimo 1922 de koopkracht van het gros van het Europeesche en het koopende inlandsche publiek niet noemenswaard gedaald was. De prijsdalingen waren nog niet aanmerkelijk, de vraag naar allerlei overbodigs bleef bestaan en was weinig verflauwd, al zal met zekerheid kunnen worden voorspeld, dat de vermindering daarna de opheffing van duurtetoelagen van de ambtenaren waarschijnlijk in het jaar 1923 velen tot besnoeiing van uitgaven zullen nopen, als gevolg waarvan de toekohouders wel genoodzaakt zullen worden ook de prijzen van hunne waren beduidend te doen verminderen.

Immers, de invoering van duurtetoelagen aan de landsdienaren had onmiddellijk ten gevolge de verhooging der prijzen van schier alle levensbehoeften.

In verband met den hierboven geschetsten, algemeenen toestand van zaken in Ned.-Indië is het duidelijk, dat voor buitenlanders de kans al zeer gering is om aldaar een betrekking te vinden in het particuliere — de gouvernementdienst is uit den aard der zaak voor hen zoo goed als geheel uitgesloten — waar de Hollandsche sollicitanten, als gevolg van de hier te lande eveneens heerschende *malaise*, vergeefsche pogingen in het werk stellen een heenkomen naar onze Overzeesche gewesten te zoeken om aldaar een betrekking deelachtig te worden.

Wederom behooren de buitenlanders, die zich gewoonlijk schriftelijk tot het Informatie-Bureau wendden — in 1922 ten getale van 83 — grootendeels tot de categorie der intellectueel-ontwikkelden, als ingenieurs, doctoren, apothekers, technici, bedrijfsleiders van fabrieken, handelaren, enz., terwijl ook weder daaronder zich vele gewezen officieren van het Duitsche en Oostenrijksche leger bevonden, die zich gaarne bij het Ned.-Indische leger of bij de politie ingelijfd zagen, alwaar, zooals bekend, voor hen geen plaats meer is.

De Hollandsche sollicitanten behoorden ook over het afgelopen jaar tot de weinig ontwikkelden, voor zover zij slechts lager onderwijs, enkelen M.U.L.O. hadden genoten. Daaronder waren er velen, die hier te lande in lagere betrekkingen werkzaam waren geweest, zelfs ambachten hadden vervuld, waaruit zij door de toenemende *malaise* waren ontslagen. Onder hen bevonden zich wederom kantoor- en winkelbedienden, tuiniers, landbouwarbeiders, metselaars, smeden, schrijnwerkers, schilders, monteurs, chauffeurs, enz. Waar mogelijk werd hun de weg gewezen en hun adressen opgegeven van handels-, cultuur- en nijverheids-ondernemingen, waarvan de directies te Amsterdam, Rotterdam of 's-Gravenhage gevestigd zijn en was daarbij een veilige gids het bekende „Handboek voor Cultuur- en Handelsondernemingen in Nederlandsch-Indië“, uitgave van J. H. de Bussy te Amsterdam, een werk, dat op alle openbare

V. MASSARO

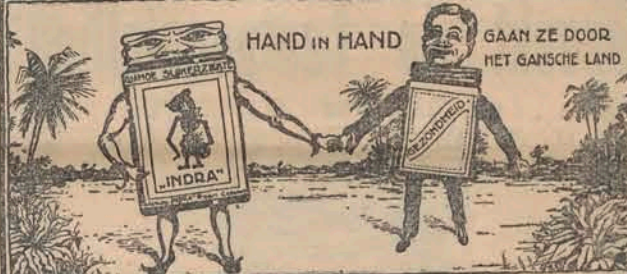
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIËK, STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN

Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BESCHIKBAAR.

Volkomen Genezing is voor iedereen te bereiken met de uitstekende „INDRA“-medicijnen

Dj. Leverziekte en Galsteen, Dj. Nierziekte en Niersteen, Dj. Ingewandziekte, Dj. Suikerziekte, Dj. Menstruatie, Dj. W. Vloeiing, Dj. Blinde Darm, Dj. Bloedzuiverend; tegen RHEUMATIEK en JICHT, dragen reeds duizenden de radio actieve „INDRA“-ARM-BANDEN. Prijzen der flacons f1.75 en f2.25; der armbanden in 3 grootten: f3.—, f4.— en f5.—

N.V. INDRA - Coolsingel 11a - ROTTERDAM

Bij alle voorname Drogisten verkrijgbaar

W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂ tot 6 uur.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAM — DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak — Vraagt uwen Boekhandelaar

Bezoekt de Tentoonstelling

van

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de
vóórzaal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's mid-
dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het ge-
bruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags
djanganan (gado-gado) tegen f 0.75 per portie en
's Zaterdag eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met
kwee-kwee, à f 0.25 per portie.

PRINCESSE-SCHOUWBURG
DEN HAAG

**Champignol
tegen wil en dank**

Blijspel in 3 Bedrijven

Zomerprijzen van f 2.50 tot f 1.-
alles inbegrepen

BUREAU 10—4 uur. :: TELEFOON H. 2745.

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

bibliotheken kan geraadpleegd worden, voorts op kantoren,
die in eenige relatie staan met Ned-Indië.

De ingewonnen informaties kunnen worden gerangschikt
als in het hieronder staand overzicht rubrieksgewijze ver-
meld, n.l.:

	Schriftelijk	Mondel.	Totaal
betreffende gouvernementsbetrekkingen	38	23	61
" particuliere betrekkingen	475	175	650
" de reis, het leven, den levensstandaard, de kleed- ding, het land en volk en de toestanden in Indië ...	4	18	22
" een bepaalde plaats of streek	4	6	10
" boekwerken en brochures over Indië en die over be- trekkingen aldaar	88	42	130
" de opleiding, studiekosten en vereischten tot ambten, bezoldiging	27	67	94
" informaties aangaande de meest uiteenlopende on- derwerpen	95	175	270
	731	506	1237
in 1921...	918	558	1476
in 1920...	714	459	1173

Onder de rubriek betreffende de meest uiteenlopende
onderwerpen zijn begrepen de personen, die woningen of
apartementen hadden te verhuren of te huur aan te bieden
en pensions hielden (55); families, die bij voorkeur Indi-
sche kinderen in hun gezin wenschten op te nemen (79);
dames, die zich aanboden voor het besturen van een huis-
houding in Ned-Indië of als kinderjuffrouw in Europee-
sche gezinnen daar te lande (33); personen, die inlandsche
bedienden wenschten in dienst te nemen (9), totaal 176 (in
1921: 65).

Van de serie boekwerkjes, gevende uitvoerige inlichtin-
gen over staats- en particuliere betrekkingen in onze Over-
zeesche gewesten, werden de werkjes No. 6 „De ambtenaar
bij het Onderwijs in Ned-Indië” en No. 9 „De ambtenaar
bij de Gouvernements Marine”, waarvan in het vorig ver-
slag reeds sprake (Kol. Weekblad van 13 Juli 1922, No. 23,
blz. 3 en 4) opnieuw bewerkt en uitgegeven (zie het voor-
woord in beide werkjes) en daarbij de zeer gewaardeerde
hulp en medewerking van het Ministerie van Koloniën in-
geroepen, welke onze Vereeniging in het bijzonder van de
zijde van het aan genoemd Dept. verbonden Inlichtings-
bureau voor den Indischen Dienst ook ruimschoots is ten
dele gevallen.

Voor een zoodanige nieuwe bewerking, n.l. een algeheele
herziening in verband met de gewijzigde omstandigheden,
zullen thans de werkjes No. 4 „De Ingenieur in Ned-Indië”,
No. 7 „De vooruitzichten van den Nederlandschen arts in
Ned-Indië” en No. 10 „De ambtenaar bij den Post-, Tele-
graaf- en Telefoondienst in Ned-Indië” in aanmerking kom-
men. Voor de nieuwe samenstelling dezer werkjes zal eerst
in het volgend jaar (1923) het noodige worden verricht.

Het debiet der boekwerkjes in 1922 was belangrijk min-
der dan in 1921. Verkocht werden 185 boekjes tot een be-
drag van f 84.70 (in 1921 441 boekjes tot een bedrag van
f 198.75). De geringere omzet houdt ontegenzeggelijk ver-
band met de door de Indische Regeering betrachtte bezuinig-
ing om zoo min mogelijk ambtenaren voor haren dienst
aan te vragen.

Zoals hierboven reeds met een enkel woord vermeld,
ten aanzien van de uitgave der genoemde boekjes, verleen-
den ook in het afgelopen jaar op lofwaardige wijze, zoo-
wel het Inlichtingsbureau voor den Indischen Dienst als
de 9de Afdeling van het Dept. van Koloniën, hunne zeer
op prijs gestelde medewerking en hulp, waar deze ingeroe-
pen werd voor het geven van inlichtingen in zake betrek-
kingen in 's lands dienst.

's-Gravenhage, 17 Mei 1923.

De Secretaris van het Informatie-Bureau,

H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

Van „Boeatan”:

JAARVERGADERING.

J.L. Vrijdagavond had in Heulstraat 19, het lokaal der
N.V. „Boeatan”, in een der Toonkamers van Oost- en West-
indische Kunstnijverheid de Jaarlijkse Algemeene Ver-
gadering van Aandeelhouders plaats, tot bijwoning waar-
van ook de dames der Boeatan-Propagandacommissie uit-
genoodigd waren.

De presidente, die uit naam van den Raad van Beheer
de aanwezigen welkom heette, constateerde met ingenomen-
heid, dat uit de talrijke opkomst van belangstellenden
blijkt, hoe het streven van „Boeatan”, n.l.: meer en meer

waardeering te kweken voor het kunsthandwerk in Oost-
en West-Indië, veld wint.

Het Jaarverslag en het financieel rapport over 1922, re-
spectievelijk door Secretaris en Penningmeester uitgebracht,
getuigen van gestadige toename zoowel van het bezek der
tentoonstelling als van den verkoop der artikelen, nu door
de welwillende zorgen der volijverige Propaganda Commis-
sie in de Toonkamers tevens gelegenheid is tot het gebruik
van een Indisch Noenmaal en van middagthee met Indi-
sch gebak.

De rekening en verantwoording werden goedgekeurd.
Tot leden van den Raad van Beheer werden herkozen de
Dames: G. van Assen-Sel, G. van Beresteyn-Tromp en W.
van Lynden-von Schmidt auf Altenstadt met de heeren B.
Francis en M. Zandveld.

Bij de rondvraag werden met animo de plannen bespre-
ken van Bocatan's eventueele deelname aan de Tentoon-
stelling „E.M.I.T.”, die in de maanden Juli, Augustus en
September a.s. te Scheveningen zal worden gehouden.

Van het Informatie-Bureau:

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN
STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst
in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien
door uitzending vanwege het Departement van Koloniën,
bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
Candidaat-Gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur.
Opzichter werkplaats voor afd. instrumentmakerij bij
den dienst der Staatsspoorwegen.

Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der
Staatsspoorwegen (leider spoorwegtelegraafdienst).

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in
Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te kom-
men, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wen-
den tot de 9de afdeling, onderafdeeling A.B., van het
Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 30 Mei tot 6 Juni 1923.

Nieuwe Leden.

M. van der Veen, E. T.-student, Den Haag, Joan Maet-
suyckerstraat 22, f 2.50.

Afschrijven.

T. H. A. Guntenaar, Commissaris v. Politie O.-I., Van-
kensmarkt 1, Amersfoort (afd. Utrecht).

Adresveranderingen.

Raden Soedirman, Indisch Jurist, Leiden, van: Oegst-
geesterlaan 49 naar: Plantsoen 9A.

B. J. Haga, Controleur B. B., van: Leiden, Rapenburg 14,
naar: Zeist, Frans van d. Puttelaan 20, f 5.

H. Ph. Th. Witkamp, van: Doorn, Siliopark, naar: De
Bilt, Prinselaan 2.

D. P. D. Fabius, Amsterdam, van: Heerengracht 548
naar: van Eeghenstraat 183.

Mej. N. M. C. Sloot, van: Amsterdam, Banstraat 17, naar:
Villa „Catharina” te Vught (N.-Br.).

G. L. M. van Es, Rotterdam, van: Westplein 11 naar:
Westersingel 64.

Dr. Hendrik Muller, van: Bucarest naar: Den Haag, Be-
zuidenhout 273, f 5.

A. Kolthoff, Oud Dir. Off. v. Gez. Iste kl. N.-I. L., van:
Scheveningen, Oude Scheveningscheweg 102, naar: Den
Haag, van Aerssenstraat 6.

A. J. H. Scherp, Directeur Mulo, van: Rijswijk, Oranje-
laan 42, naar: Geertruidenberg, Markt 49, f 5.

H. Havinga, Den Haag, van: Jakob Mosselstraat 12 naar:
Hooikade 13a.

Mevr. M. Selhorst, geb. van Baak, Den Haag, van: Ko-
ninginnegracht 29 naar: Nieuhuyskade 66.

M. J. Cornelius, Ass.-Resident, van Sragen, naar: Den
Haag, van Beverningkstraat 95, f 5.

E. J. van Lier, Hoofd v. d. Dienst der Arbeidsinspectie,
van: Weltevreden, naar: Den Haag, Sweelinckplein 17, f 5.

C. A. Kastelijn, Controleur B.B., van: Wonosobo, naar:
Den Haag, p. a. Ned. Handel Mij. Kneuterdijk 11, f 5.

J. J. A. van Winsen, Mil. apotheker Iste kl., van: Padang
naar: Utrecht, Heerenstraat 26bis, f 5.

H. J. Jansen, Ambtenaar Afd. Nijverheid, van: Bloemen-
daal, Verbindingsweg 6, naar: Buitenzorg, Tjilendek 43.

J. J. Fraser, Resident, van: Mataram (Lombok), naar
Pangkal-Pinang (Banka).

A. A. C. Nix, Ass.-Resident, van Lebong (Benkoelen), naar
Rengat (Indragiri).

P. J. J. Mertens, Hoofd H. I. S., van: Weltevreden, Dep.
van Onderwijs, naar: Madjalengka (Cheribon).

D. J. Spanjaard, Kap. Mil. Adm., Bandoeng, van: Kerk-
hoflaan 28, naar: Javastraat 12.

VERHUIZINGEN PER

Auto-Tapissières

H. VAN DEN BOLD

APELDOORN :: TELEF. No. 273

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST“.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

WONING VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

WONING VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië, (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De thee-cultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijsteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
Serie III. 1. Over Bali en zijne bewoners. 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië. 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.	5. Nederlanders in Indië. 6. Het Nederlandisch-Indisch Volkseredfwezen. 7. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
 Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is van 1 Mei 1923 af gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail, passagiers- en vrachtgoederendienst.
 De havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
 Uitvoering dienstregeelingen zijn verkrijgbaar bij de directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS
 Wijnhandel
 Kantoor:
 Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in
ROYAL BARSAC
 Grand Vin Etampé
 à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Superieur
 à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER.MIJ.

MEUBELEN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Wereldmerk

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

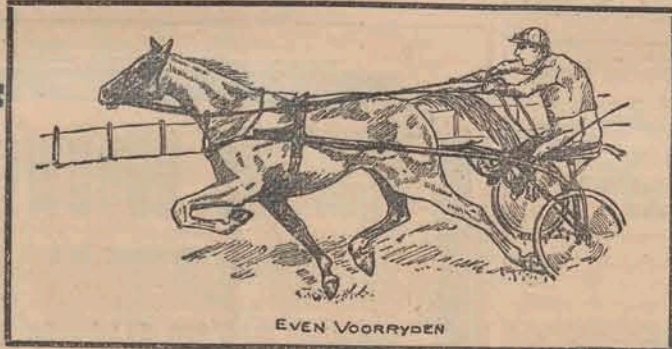
Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

BESCHIKBAAR.

EVEN VOORRYDEN

IS VERSCHENEN No. 23 van:

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

HET ADRES voor

BAD- en SPORT

Kleding

voor **Dames, Heeren en Kinderen**

Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.

AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen

voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg